

ARVIOINTIKERTOMUS 2022

PIRKKALA

Tarkastuslautakunta 9.5.2023

Si s ä l l y s

1	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	2
2	TIIVISTELMÄ	3
3	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI- JA TARKASTUSTOIMINTA.....	4
3.1	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA ULKOINEN TILINTARKASTUS	4
3.2	ARVIOINTITYÖN TOTEUTTAMINEN	5
3.3	ARVIOINTIKERTOMUSRAPORTOINTI	7
4	VUODEN 2020 ARVIOINTIKERTOMUKSESSA ESITETTYJEN SUOSITUSTEN JÄLKISEURANTA.....	8
5	PIRKKALAN KUNNAN TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN.....	11
6	VIIDEN TÄHDEN KUNTA –STRATEGIA JA SEN MITTARIT	15
6.1	TÄHTILUOKITUS JA MITTARIT	15
7	ARVIO VIIDEN TÄHDEN KUNTA –STRATEGIAN TÄHTILUOKITUKSEN KEHITYKSESTÄ SEKÄ STRATEGIAA TOTEUTTAVIEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA JA VAIKUTTAVUUDESTA	17
7.1	KOHTI VIIDEN TÄHDEN KUNTA –TOIMINNALLISTEN VUOSITAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	17
7.2	TYÖ: KEHITÄMME HOUKUTTELEVIMMAN TYÖPAIKKA-ALUEEN	19
7.3	TALOUS: MAHDOLLISTAMME TASAPAINOISEN KEHITYKSEN	21
7.4	YMPÄRISTÖ: LUOMME MONIMUOTOISEN ELINYMPÄRISTÖN	23
7.5	HYVINVOINTI: TUEMME KAIKKIEN KUNTALAISTEN HYVINVOINTIA	25
7.6	ASENNE: TARJOAMME ENSILUOKKAISEN PALVELUKOKEMUKSEN.....	28
8	ARVIO KONSERNIYHTIÖIDEN SITOVIA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA.....	30
8.1	OMISTAJAOHJAUS	30
8.2	KONSERNIN TALOUS.....	30
8.3	KONSERNIN TAVOITTEET.....	31
9	TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2021 TYÖOHJELMAAN PERUSTUVAT KUNNAN TOIMINTAA KOSKEVAT ARVIOINNIT.....	32
9.1	KONSERNIHALLINTO	32
9.2	HYVINVOINTITOIMIALA / PERUSTURVA	36
9.3	HYVINVOINTITOIMIALA / SIVISTYS.....	39
9.4	YHDYSKUNTATOIMIALA	40
9.5	YMPÄRISTÖTERVEYS.....	47
10	TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE.....	49
11	ALLEKIRJOITUKSET	50
	LÄHDELUETTELO.....	51
	LIITTEET.....	52

1 Puheenjohtajan katsaus

Talouden kehityksen epävarmuus vuoden 2022 alussa johtui edelleen Covid-19 viruksesta ja Venäjän aloittamasta hyökkäyssodasta Ukrainaa kohtaan. Vuoden 2022 talousarvio oli noin 1,8 miljoonaa euroa alijäämäinen. Talousarvio oli tehty varovaisuusperiaatetta noudattaen. Talouden kehitys oli kuitenkin odotettua myönteisempi ja työllisyys parani valtakunnallisesti, kuten myös Pirkkalassa. Arviointivuoden aikana verotulot kasvoivat 11,3 %, asukasluku kasvoi, valtion osuudet lisääntyivät, yritysten tulokset kehittivät myönteisesti. Nämä kaikki yhdessä loivat pohjan selvästi ylijäämäiselle tilinpäätökselle vuodelle 2022. Myös menojen kasvu pysyi maltillisena, mikä mahdollisti 4,2 miljoonan euron tuloksen, jonka lisäksi purettiin Nuolialan koulun rakentamiseen tehtyä varausta noin 690 000 euroa ja tilikauden ylijäämäksi muodostui 4 817 064,11 euroa.

Pirkkalan kuntastrategian mukainen väestön kasvutavoite on 1,5 % vuodessa. Tästä tavoitteesta jäätin hieman jälkeen vuonna 2022, mutta useamman vuoden keskiarvo on kuitenkin hyvin lähellä kasvutavoitetta. Kasvua oli 198 asukasta. Kasvua ei tule hakea pakonomaisesti vaan sen tulee tapahtua ihmisten omien tarpeiden ja arvojen mukaisesti. Kaavoituksella tulee turvata monipuolinen asuntojen rakentamismahdollisuus, niin omistusasuntojen kuin kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentaminen. Pirkkalassa tulee huolehtia lapsiperheiden asumistarpeet sekä yhä lisääntyvä ikäihmisten asumisen tarve erilaisissa asumismuodoissa kotikunnassa.

Lastensuojelun sijaishuollon ja avohuollon sijoitusten menot olivat vuonna 2022 920 000 euroa, mikä tarkoitti kasvua edellisestä vuodesta 157 000 euroa. Ennaltaehkäisevän työn merkitys kasvaa. Perheitä, lapsia ja nuoria on pyrittävä auttamaan ajoissa, ettei jouduttaisi raskaisiin toimenpiteisiin.

Varhaiskasvatus ja opetustoimi ovat toimineet hyvin koronan aiheuttamista haitoista huolimatta. Sosiaali- ja terveystalvet ovat pystyneet palvelemaan lain edellyttämien määräaikaisten puitteissa. Epävarmuutta palvelujen tason säilymisestä on aiheuttanut vuoden 2023 alussa alkanut sosiaali- ja terveystalvetuuden siirtyminen Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Sosiaali- ja terveydenhoitohenkilöstöä siirtyi hyvinvointialueelle 561 henkilöä.

Pirkkalassa talvet, jotka jäivät kunnan vastuulle, pystytään edelleen järjestämään taloudellisesti ja laadukkaasti. Voimme edelleen perustellusti uskoa itsenäisen Pirkkalan tulevaisuuteen hyvänä asuin-kuntana.

Mikko Kuoppa
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2 Tiivistelmä

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko Pirkkalan valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu lakisääteiseen valtuustokauden kattavaan arviointisuunnitelmaan ja vuosittain laadittavaan työohjelmaan. Arviointikertomus sisältää tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arvioinnin tulokset.

Valtuusto hyväksyi 14.5.2018 kuntastrategian vuosille 2018–2022. Kuntastrategiassa on viisi teemaa: työ, talous, ympäristö, hyvinvointi ja asenne. Tavoitteille on määritelty keinot, joiden avulla tavoitteet saavutetaan. Kuntastrategian viisi tavoitetta ohjaavat kohti visiota: viiden tähden kuntaa. Strategian toteutumista seurataan mittaristolla, joka on laadittu Pirkkalan kuntastrategian seurantaan varten. Mittaristo on jaoteltu strategian tavoitteiden mukaisesti viiteen luokkaan ja kussakin luokassa on 5–6 mittaria.

Valtuusto oli asettanut vuoden 2022 talousarviossa 23 strategiaa toteuttavaa toimenpidettä. Strategian toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan mittareiden tuloksiin ja edelleen tähtiluokituksen muodostumiseen strategia-kauden aikana. Tilinpäätöksessä kunnanhallitus ei ole antanut arviotaan strategiaa toteuttavien toimenpiteiden toteutumisesta tietyllä asteikolla, jonka vuoksi tarkastuslautakunnan näkemys on suuntaa antava.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamista strategiaa toteuttavista toiminnallisista vuositavoitteista vuoden 2022 aikana toteutui 19 kpl, 2 kpl toteutui osittain ja 2 kpl ei toteutunut.

Koko strategian toteutumista kuvaavassa Viiden tähden kunta-tähtiluokituksessa ei tapahtunut arviointivuoden aikana muutosta eli se pysyi arviointivuoden aikana 3,6 tähdessä. Tavoitekohtaisissa tähtiluokituksissa muutosta tapahtui arviointivuoden aikana kolmessa; työ (TA 3,6 tähteä – TP 4,2 tähteä), hyvinvointi (TA 3,8 tähteä – TP 4,0 tähteä) ja asenne (TA 4,0 tähteä – TP 3,6 tähteä).

Arviointivuonna 2022 Pirkkala täytti 100 vuotta. Tilikauden tulos oli 4 197 064,17 euroa, joka oli talousarviosta poiketen ylijäämäinen 4,8 milj. euroa, kun vuonna 2019 tehdyn investointivarausten purun vuoksi kirjataan 620 000 euroa poistoeron muutosta. Tilikauden odotettua parempaan tulokseen vaikutti ennakoitua paremmat verotulokertymät. Tilikauden tulokseen vaikuttavat positiivisesti maa-alueista saadut pysyvien vastaavien myyntivoitot, noin 3,5 miljoonaa euroa. Ilman näitä tilikauden tulos olisi noin 720 000 euroa ylijäämäinen.

Arviointivuoden lopussa Pirkkalan kunnan palveluksessa oli yhteensä 1 511 henkilöä, 36 henkilöä enemmän kuin edellisvuonna. Henkilötöyvuosia kertyi 2,2 % enemmän verrattuna vuoteen 2021.

Kunnan taseessa on kertynyt ylijäämää 57 milj. euroa (edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)+ tilikauden ylijäämä (alijäämä)).

TARKASTUSLAUTAKUNTA OSANA KUNNAN OHJAUSJÄRJESTELMÄÄ

Kuntastrategia

Valtuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden pitkän tähtäimen tavoitteet.

Talousarvio- ja suunnitelma: toteuttaa kuntastrategiaa

Valtuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet talousarviovuodelle ja suunnitelmakaudelle.

Tilinpäätös

Kunnanhallitus antaa toimintakertomuksessa selvityksen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta. Tilintarkastuksen jälkeen valtuusto vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden.

Arviointikertomus

Tarkastuslautakunnan arvio, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnanhallituksen lausunto

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt arviointikertomuksen johdosta.

3 Tarkastuslautakunnan arviointi - ja tarkastustoiminta

3.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain (410/2015) mukaan valmistella hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuuston päätettäväksi sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta huolehtii lisäksi kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kuntalain lisäksi valtuuston hyväksymä Pirkkalan kunnan hallintosääntö sääntelee tarkastuslautakunnan toimintaa. Sen mukaan lautakunnan tehtävänä on

1. seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehtia, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehdä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Nykyinen valtuustokausi alkoi 1.6.2021. Pirkkalan hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnassa on seitsemän (7) jäsentä ja heistä jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tarkastuslautakunnan toimikausi on kaksi vuotta.

Valtuusto valitsi 16.8.2021 (88 §) tarkastuslautakuntaan toimikaudeksi 1.8.2021-31.5.2023 taulukossa 1 mainitut seitsemän jäsentä ja jokaiselle jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi arviointivuonna 2022 erityisasiantuntija Emmi Koskimies

Lautakunta 1.8.2021 lukien	
Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Mikko Kuoppa	Jouni Kallioluoma
Riitta Kuismanen	Markus Katajisto
Ahto Aunela	Tapani Vainio
Satu Mäkelä	Leena Hulkkonen
Matti Pirhonen	Helena Lindqvist
Pia Schildt	Pirjo Kivelä
Joni Schultz	Tapio Matsola

Taulukko 1. Tarkastuslautakuntien jäsenet arviointivuonna 2022

Ulkoinen tilintarkastus

Kunnan ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Niiden toiminta on kunnan muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Pirkkalan kunnan lakisääteisenä tilintarkastusyhteisönä toimi arviointivuonna KPMG Oy Ab:n vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Mari Säynätjoki. Valtuusto valitsi 19.4.2021 (56 §) yrityksen Pirkkalan kunnan tilivuosien 2021–2022 tarkastusyhteiseksi sekä 12.12.2022 (105 §) optiona tilikausille 2023–2024.

Sidonnaisuusilmoitusten valvonta

Kuntalain (410/2015) mukaan määrätyillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on 1.6.2017 alkaen ollut velvollisuus ilmoittaa julkisesti sidonnaisuuksistaan. Sidonnaisuusilmoituksen tekeminen koskee Pirkkalassa seuraavia luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita: kunnanhallituksen jäseniä ja varajäseniä, yhdyskuntalautakunnan jäseniä ja varajäseniä, valtuuston ja lautakuntien puheenjohtajia sekä varapuheenjohtajia, pormestaria, lautakuntien esittelijöitä ja kunnan johtoryhmän jäseniä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta saattoi arviointivuotta koskevat ilmoitukset valtuuston tietoon 12.12.2022 (104 §).

Pirkkalan kunnan julkaistut sidonnaisuusilmoitukset ovat luettavissa kunnan verkkosivuilla. Tarkastuslautakunta tarkastaa ilmoitukset ennen tiedon viemistä rekisteriin ja yleiseen tietoverkkoon.

3.2 Arviointi työn toteuttaminen

Tarkastuslautakunnan arviointityö on suunnitelmallista. Lautakunta laatii koko toimikautensa kattavan arviointisuunnitelman ja sitä tarkentavan vuosittaisen työohjelman.

Arviointisuunnitelmassa nimetään asiat ja kohteet, joiden arviointiin lautakunta kunakin vuonna erityisesti keskittyy. Tavoitteena on, että valtuustokauden aikana 1.8.2021-31.5.2023 tehty arviointi kattaa olennaisimman kuntakonsernin toiminnan. Lautakunta tarkistaa koko toimikaudelle laaditun arviointisuunnitelman vuosittain. Vuosittaisessa työohjelmassa tarkennetaan kunkin vuoden arviointia ja määritellään lautakunnan muu toiminta.

Lautakunta tekee arviointityötään sekä koko lautakuntana että tarkastuspareittain. Lautakunnan ja tarkastusparien vastualueet sekä kokoonpanot päätetään lautakunnan vuosittaisessa työohjelmassa. Lautakunta johtaa arviointityötä ja päättää arviointikertomuksen sisällöstä ja kannanotoista. Tarkastusparien työ on valmistelevaa. Arviointityössä lautakuntaa avustaa lautakunnan sihteeri.

Valtuusto valitsi 16.8.2021 (54 §) uuden tarkastuslautakunnan toimikaudelle 2021–2023. Tarkastuslautakunta päätti 26.10.2021 (63 §) jakaa kunnan toimialajaon mukaiset tulosaluevastuut tarkastuslautakunnan jäsenille toimikaudeksi 2021–2023 ja jako on esitetty taulukossa 2.

Lautakunnan jäsenet ovat seuranneet työnjakonsa mukaisesti tarkastuspareina lautakuntien ja tulosalueiden hallintokuntien toimintaa. Tarkastusparien muistiot on käsitelty lautakunnassa.

Konsernihallinto	Hyvinvointilautakunta / Perusturva Ympäristöterveysltk.	Hyvinvointilautakunta / Sivistys	Yhdyskuntalautakunta
Mikko Kuoppa	Satu Mäkelä Matti Pirhonen	Riitta Kuismanen Joni Schultz	Pia Schildt Ahto Aunela
<ul style="list-style-type: none"> - kunnanhallitus - strategia ja kehittäminen - yritys- ja työllisyyspalvelut - hallinto ja viestintä - talous - henkilöstö 	<ul style="list-style-type: none"> - sosiaalipalvelut - lasten ja nuorten tukipalvelut - ikääntyneiden palvelut - terveyspalvelut - ympäristöterveys 	<ul style="list-style-type: none"> - varhaiskasvatus - lasten ja nuorten koulu- tutus - hyvinvointia edistävät palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> - ruoka- ja puhtauspalvelut - tilapalvelu - yhdyskuntatekniikka ja aluepalvelut - pelastustoimi - vesihuoltolaitos - yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta

Taulukko 2. Toimialajaon mukaiset tulosaluevastuut tarkastuslautakunnan jäsenille toimikaudeksi 2021–2023

Arvioinnin tietoperusta

Tarkastuslautakunta ja tarkastusparit perehtyvät tarkastusaiheisiin tekemällä käyntejä yksiköihin ja tapaamalla viranhaltija- ja luottamushenkilöjohtoa, asiantuntijoita ja muita arviointikohteen vastuuhenkilöitä.

Vuoden 2022 toiminnan arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia kunnan viranhaltijoita ja työntekijöitä	
18.10.2022	Henkilöstöpalvelut, henkilöstöjohtaja Jenni Harjula
18.10.2022	Konsernihallinto, talousjohtaja Tommi Ruokonen
11.11.2022	Yhdyskuntatoimiala, yhdyskuntajohtaja Jouni Korhonen
15.12.2022	Kirjastopalvelut, kirjastopalvelupäällikkö Laura From
29.12.2022	Terveyspalvelut, Ylilääkäri Tuomas Jukkola
31.1.2023	Konsernihallinto, Pormestari Marko Jarva ja kansliapäällikkö Jaakko Joensuu
3.2.2023	Ympäristöterveys, ympäristöterveyspäällikkö Maria Wahlfors
6.2.2023	Konsernihallinto, hallintojohtaja Olli Niemi
20.3.2023	Työllisyyspalvelut, työllisyyspäällikkö Susanna Heinonen ja palveluesihenkilö Tarja Uuskivi
30.3.2023	Varhaiskasvatus, varhaiskasvatuspäällikkö Sari Väilä
31.3.2023	Ikääntyneiden palvelut, entinen vanhustyön johtaja Tuula Jutila
4.4.2023	Perusopetus, opetuspäällikkö Mikko Salkinoja

Taulukko 3. Tarkastuslautakunnan haastattelemat viranhaltijat ja työntekijät

Arvioinnin tietoperustana ovat tarkastuslautakunnan ja tarkastusparien tarkastuskäynneillä ja tapaamisissa saadut tiedot ja tehdyt havainnot, selvitykset sekä toimintakertomustiedot, kunnan yksiköissä laaditut raportit ja muu niiden asiakirja-aineisto. Lisäksi käytössä ovat tilintarkastajan raportit. Tietolähteinä käytetään myös asukas- ja asiakaskyselyjen tuloksia sekä valtakunnallisia selvityksiä ja vertailuja, erityisesti naapurikuntien vertailutietoja.

Vuoden 2022 toiminnan arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia asiantuntijoita ja luottamushenkilöitä kokouksissaan. Lisäksi on kuultu useita muita kunnan työntekijöitä.	
11.10.2022	Valtuuston puheenjohtajisto
8.11.2022	Talousjohtaja Tommi Ruokosen ajankohtaiskatsaus: talousarvio 2023
13.12.2022	Pirkanmaan hyvinvointialueen ajankohtaiskatsaus, sivistysjohtaja Harri Rönholm, perusturvajohtaja Paula Paavilainen ja Pirkanmaan hyvinvointialueen integraatiojohtaja Tuukka Salkoaho
24.1.2023	KPMG Oy Ab:n tilintarkastaja Mari Säynätjoki 2022 tilintarkastushavainnot
4.4.2023	Tilinpäätöksen 2022 esittely, talousjohtaja Tommi Ruokonen
18.4.2023	Yhdyskuntajohtaja Jouni Korhosen ja kaavoitusjohtaja Matti Jääskeläisen yhdyskuntatoimialan ajankohtaiskatsaus

Taulukko 4. Arviointivuoden aikana tarkastuslautakunnan kokouksissa kuullut asiantuntijat

3.3 Arviointikertomusraportointi

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain valtuustolle arviointivuoden havainnot ja suositukset sisältävän arviointikertomuksen. Pirkkalan tarkastuslautakunnan tekemät arviointikertomukset vuosilta 2017 ja 2019 on palkittu Vuoden Arviointikertomus -kilpailussa sarjansa *Kunnat alle 20 000* parhaimpina.

Vuoden 2022 arviointikertomus

Vuoden 2022 arviointikertomus on hyväksytty tarkastuslautakunnassa 9.5.2023.

Tarkastuslautakunta esittää valtuuston päätettäväksi, että kunnanhallitus ja lautakunnat ottaisivat huomioon toiminnassaan arviointikertomuksessa esitetyt suositukset ja havainnot, ja esittäisivät loka-kuun 2023 loppuun mennessä tarkastuslautakunnalle valmiilla raportointipohjalla, mihin toimenpiteisiin esitettyjen suositusten ja havaintojen johdosta on ryhdytty tai ryhdyttävä.

4 Vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten jälki seuranta

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2021 arviointikertomuksessa havaintoja ja suosituksia, joihin kunnanhallitus antoi vastineensa lokakuussa 2022. Raportissa selvitettiin, miten tarkastuslautakunnan havaintoihin on reagoitu ja millaisiin toimenpiteisiin niiden perusteella on ryhdytty.

Alla on esitetty, mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin toimialoilla on ryhdytty. Toimenpiteiden seurantatietojen lähtökohtana on kunnanhallituksen valtuustolle antamat vastaukset ja kerätyt lisätiedot.

Taulukon liikennevärit:

vihreä	asia on edennyt merkittävästi suosituksen suuntaan
keltainen	havaittu joitakin toimia suosituksen suuntaan ja
punainen	ei havaittuja toimia suosituksen suuntaan.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN SUOSITUKSET	TOIMENPITEITÄ	Väri-koodi
Kunnanhallitus & konsernihallinto		
<i>Pirkkalan kunnan tulee tehostaa entisestään toimenpiteitä henkilöstön saatuun parantamiseksi ja tunnistaa henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta parhaat käytännöt kunnan pitovoiman eli työssä viihtymisen ja työolosuhteiden kehittämiseksi.</i>	Toimialalle palkattavien asiantuntijoiden koulutusvaatimusta alennettiin, jonka jälkeen joitakin avoimina olleita vakansseja on saatu täytettyä. Pitovoimaa tulisi kuitenkin edelleen parantaa uusien asiantuntijoiden perehdyttämistä kehittämällä yhdessä TE-toimiston kanssa sekä turvaamalla riittävä resurssointi.	
Hyvinvointitoimiala/perusturva		
<i>Terveystieteiden takaisinsoittopalvelun toiminnan nopeus ja luotettavuus tulee varmistaa.</i>	Takaisinsoittopalvelun toiminnan nopeus ja luotettavuus varmistetaan riittävällä henkilöstö resurssoinnilla puhelinpalveluun, henkilöstön osaamisen lisäämisellä sekä toisaalta myös monipuolistamalla sähköisiä palveluita (mm. Omaolo-oirearviot, Chat)	
<i>Ikääntyneiden ympärivuorokautisia asumis- ja hoivapalvelupaikkoja tulisi lisätä Pirkkalan kunnassa</i>	Kunnan on tehtävä päätös ikääntyneiden kiireellisesti tarvitsemien sosiaalipalvelujen myöntämisestä ja järjestettävä myönnetty palvelut siten, ettei iäkkään henkilön oikeus välttämättömään huolenpitoon vaarannu. Ympäri vuorokautisten asumispalvelupaikkojen odotusajoissa toteutuu vanhuspalvelulain mukainen määräaika. Asumis- ja hoivapalvelupaikkojen sijoittuminen määritellään Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkon suunnittelussa 1.1.2023 alkaen.	
<i>Ulkoistettujen palveluiden laadun varmistamiseksi valvontaan tulisi kiinnittää erityistä huomiota ja panostaa edelleen valvontamenetelmien kehittämiseen</i>	Ostopalvelupaikkojen laadun ja toiminnan valvonta on toteutunut hyvinvointilautakunnan hyväksymän valvontasuunnitelman mukaisesti.	
<i>Kunnassa on turvattava sosiaalipalveluiden resurssit, erityisesti lastensuojelussa, jotta voidaan kehittää monitoimijaisia palvelumallia, joka tukisi kokonaisvaltaisesti lasten ja perheiden tarpeiden tunnistamista ja varhaisen tuen palveluiden tarjoamista</i>	Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistuksen myötä sosiaalipalveluiden resursseista, ml lastensuojelu, päättää 1.1.2023 aloittava hyvinvointialue. Hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyön on suunniteltu toteutuvan ns. perhekeskus – toimintamallin ja monialalaisen palveluverkoston kautta. Kunnan vastuulle jäävissä peruspalveluissa, varhaiskasvatuksessa, lasten ja nuorten koulutuksessa sekä nuorisopalveluissa tehdään yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää työtä.	
Hyvinvointitoimiala/sivistys		
<i>Oppivelvollisuus uudistuksen vaikutusten seuranta opintopolun ja kustannuksien näkökulmasta tulee jatkaa ja edelleen kehittää. Seurannan perusteella tukitoimenpiteitä tulee kohdistaa tarpeiden mukaisesti.</i>	Varautuminen oppivelvollisuus uudistuksen vaikutuksiin on onnistunut suunnitellusti. Nuorten oppivelvollisuuden toteutumista varten kehitetty valtakunnallinen seurantajärjestelmä Valpas on käytössä. Kuntaan on palkattu nivelvaiheen oppilaanohjaaja, joka vastaa oppivelvollisten seurannasta ja ohjaa tarpeen mukaan seuraaviin opintoihin ja tukipalveluihin. Pirkkalan yhteislukiolla on lisätty opiskelijanohjausta uuden oppivelvollisuuslain ja opetussuunnitelman pohjalta. Kustannusten seuranta tehdään kustannuspaikkojen tasolla ja yhteisen projektinumeron avulla. Talousarvioissa otetaan huomioon, että oppivelvollisuuden uudistaminen ml. maksuttomuus etenee vaiheittain ikäluokka kerrallaan.	

<p><i>Nuorisotilojen turvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota järjestyshäiriöiden välttämiseksi</i></p>	<p>Nuorisopalveluissa kaikki tilat ovat syrjinnästä vapaita tiloja ja niissä noudatetaan turvallisen tilan periaatteita. Tiloista löytyy Syrjinnästä vapaa alue -merkki seinällä viestinä siitä, että organisaatiossa halutaan suhtautua syrjintään ja yhdenvertaisuuteen vakavasti. Tavoitteena on, että jokainen tulee kohdatuksi omana itsenään, eikä kenenkään tarvitse pelätä syrjintää tai häirintää. Työntekijät on ohjeistettu ja koulutettu turvallisemman tilan periaatteisiin sekä yhdenvertaiseen toimintakulttuuriin. Turvallisemman tilan periaatteet (ks. linkki) (Vihapuheesta vapaan keskustelun säännöt ja turvallisemman tilan periaatteet (kuvat.fi))</p> <p>Muut toimenpiteet nuorisopalveluiden toimintojen turvallisuuden edistämiseksi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Työntekijöiden säännöllinen perehdyttäminen turvallisuusasioihin ja turvallisen tilan periaatteisiin 2. Turvallisuusohjeistus ja koulutukset <ul style="list-style-type: none"> • Vuosittain päivitetty yleinen turvallisuusohjeistus ja turvallisuuskansio • Vuosittain päivitetty työn vaarojen ja uhkien riskianalyysit (kunnan Granite -ohjelma) • Säännölliset turvallisuuskävelyt • Haastavan asiakkaan kohtaamiseen laaditut toimintaohjeet • Pandemia ja muihin kriisitilanteisiin laaditut toimintaohjeet • Tapahtumiin ja muihin toimintoihin laaditut turvallisuus-, ja toimintaohjeet • Järjestyksenvalvoja koulutukset sekä EA-koulutukset työntekijöille 3. Henkilöstö <ul style="list-style-type: none"> • Toimintaan suhteutettu riittävä henkilöstöresurssi (työparityöskentely, työtä ei koskaan tehdä yksin. esim. vilkkaana nuorisotilailtana ohjaajia vähintään 3kpl.) • Ammattitaitoinen ja nuorisoalan koulutuksen saanut henkilökunta. • Harjoittelijat, opiskelijat ja muut vapaaehtoiset toimijat työskentelevät aina nuoriso-ohjaaja työparin lisänä, eivät vastuullisina ohjaajina • Ulkopuolisiin tiloihin mentäessä (esim. nuoren kotikäynnillä) työntekijät ilmoittavat esihenkilölle tarkan osoitteen ja kellon ajat 4. Turvallisuutta tukevat muut asiat <ul style="list-style-type: none"> • Valvontakamerat käytössä • Turva-/Hälytyspainikkeet käytössä • Vartiointipalvelu käytössä • Tiivis yhteistyö poliisin, koulun henkilökunnan, sosiaalipalveluiden ja nuorten huoltajien kanssa • Selkeästi merkityt ja ajantasaiset EA-, sekä paloturvallisuusvälineistöt. • Tilanteen vaatiessa mahdollisuus alkometrin käyttöön ja nuoren puhallutukseen • Nuorisotila Nastan ovet saa manuaalisesti lukittua, jos ulkopuolelta kohdistuu uhkaa 	
<p>Yhdyskuntatoimiala</p>		
<p><i>Pirkkalan kunnan tulisi olla aloitteellinen naapurikuntien vertailukelpoisten verrokkitietojen saamiseksi siivouspalveluiden toiminnan kehittämiseksi</i></p>	<p>Tämä on oikeastaan lähes mahdollon tehtävä, koska kunnat jyvittävät kulujaan niin eri tavoin.</p>	
<p><i>Puhtauspalveluiden asiakastytyväisyyttä tulee selvittää ja palautteen perusteella kehittää palveluita edelleen</i></p>	<p>Tätä tullaan jatkossa kehittämään ja budjetoimaan määräraha kyselyn tekemiseksi.</p>	
<p><i>Puhtauspalveluiden tulisi tehdä vertailu oman ja ulkoistetun työn kustannusten ja laadun suhteen vertailukelpoisista kohteista</i></p>	<p>Ulkoiselta toimijalta ostetaan täysin erityyppistä siivousta kuin mitä itse teemme, vertailu ei ole relevanttia.</p>	
<p><i>Ruokailutilanteiden kehittäminen ei onnistu pelkästään ruokapalveluiden toimesta, vaan koulujen tulee ottaa ruokailutilanteissa ja kehitystyössä aktiivisempaa otetta</i></p>	<p>Koronan jälkeen nostamme tätä asiaa jälleen esiin opetuksen kanssa.</p>	

<i>Hävikkiruoan vähentämiseen toimia tulee jatkossakin kehittää ja hävikkijakeluun panostaa</i>	Suunnitelmia ja testauksia jo tehdään, tavoitteena saada luotettava mittaustapa, jolloin voidaan hävikkiä mitata lähes reaaliaikaisesti.	
<i>Asiakastytyväisyyden mittaamisessa kunnan tulee olla systemaattinen ja kehittää ennestään mittaamisen menetelmiä</i>	Tätä tullaan jatkossa kehittämään ja budjetoimaan määräraha kyselyn tekemiseksi	

KEHITYSKOhteet ja Suositukset:

Suosituksiin vastauksiin tulee eritellä konkreettisia toimenpiteitä seurannan mahdollistamiseksi.

Vertailu- ja seurantatietojen tuottamiseen on hyvä panostaa tietojohdamisen keinoin.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Sivistyspalveluiden yksityiskohtaiset vastaukset avasivat hyvin toteutettuja konkreettisia kehitystoimia, joita on tehty runsaasti.

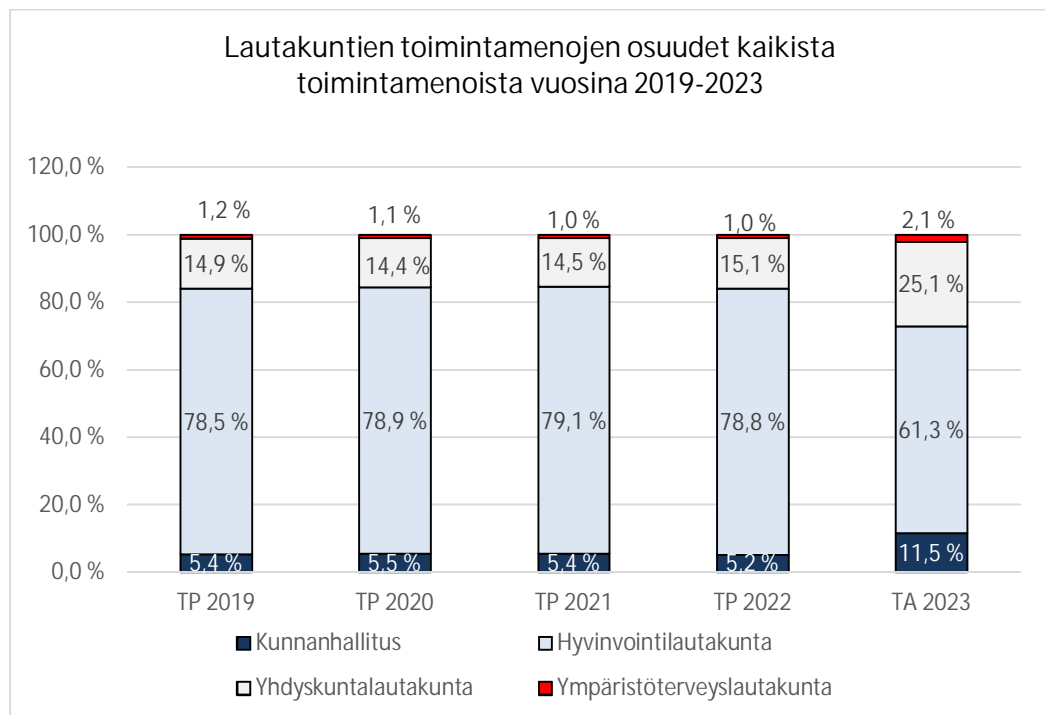
Tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksessa tehtyihin suosituksiin on enimmäkseen reagoitu ja niiden mukaisiin toimipiteisiin on lähes aina ryhdytty tai suosituksia on tarkoitus hyödyntää tulevaisuudessa.

5 Pirkkalan kunnan taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä toimintatuotot (= sisäiset ja ulkoiset toimintatuotot) ovat yhteensä 55,9 miljoonaa euroa. Toimintakulut (= sisäiset ja ulkoiset toimintakulut) ovat yhteensä -172,6 miljoonaa euroa. Toimintakate on -116,7 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen toteuma on 101,5 % ja toimintakulujen 100,9 %.

Alla olevassa kuviossa 1. on kunnanhallituksen ja lautakuntien toimintamenojen osuudet kaikista toimintamenoista vuosina 2018–2022. Luvuissa ovat mukana sisäiset ja ulkoiset toimintamenot sekä poistot. Tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan osuuksia ei ole laskettu kuvioon, koska niiden osuudet koko kunnan toimintamenoista ovat niin pienet. Liitteessä 1 on esitetty euromääräiset vuosittaiset tiedot ko. toimintamenoista vuosilta 2017–2022.

Vuonna 2022, kuten edellisinä vuosinakin, oli hyvinvointilautakunnan osuus kaikista kunnan toimintamenoista (= käyttötalous + poistot) suurin (noin 79 %). Pirkkalassa hyvinvointilautakunnan alaisuuteen kuuluvat sekä sosiaali- ja terveyspalvelut että sivistystoimiala (varhaiskasvatus, opetus, liikunta- ja nuorisotyö sekä kulttuurin palvelut). Muiden lautakuntien toimintakulut ovat pysyneet tasaisina verrattuna vuoteen 2021.

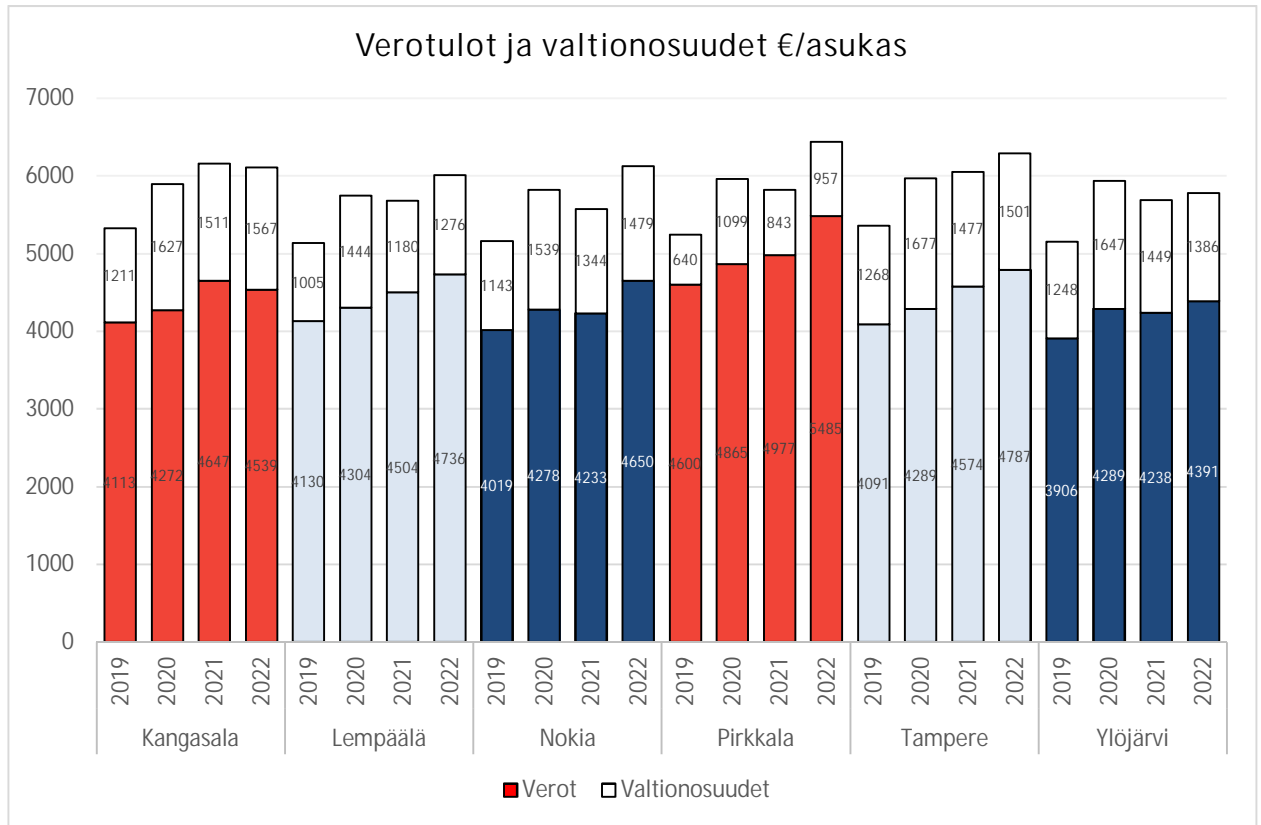

Kuvio 1. Kunnanhallituksen ja lautakuntien toimintamenojen (= käyttötalous + poistot) osuudet kaikista toimintamenoista vuosina 2019–2022 ja TA 2023. Huomioitavaa: TA 2023 hyvinvointilautakunta on sivistyslautakunta hyvinvointialueen muutoksen vuoksi.

Kuntien verorahoitus koostuu verotuloista ja valtionosuuksista. Verotulojen kertymä on 111,92 miljoonaa euroa ja valtionosuuksien 19,545 miljoonaa euroa. Verotulot toteutuivat noin 300 000 euroa parempana verrattuna muutettuun talousarvion ja valtionosuudet jäi noin 90 000 euroa muutetusta talousarviosta. Liite 2 erittelee Pirkkalan kunnan verotulot.

Kuviosta 2 voidaan nähdä, että Pirkkalassa valtionosuuksien asukaskohtainen euromäärä oli vuonna 2022 pienempi lähikuntiin verrattuna. Syynä tähän on verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasausjärjestelmä, jossa kuntien tulopohjassa olevia eroja tasataan verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella. On syytä huomata, että vuoden 2020 osalta kuntien saamat koronakorvaukset nostavat poikkeuksellisesti kaikkien kuntien, myös Pirkkalan, saamaa valtionosuutta tilapäisesti.

Valtiovarainministeriön ohjaamassa järjestelmässä vauraammilta kunnilta siirretään kunnallis- ja yhteisöveroja vähemmän vauraisiin kuntiin. Tarkoituksena on taata ympäri Suomen kansalaisille tasavertaiset peruspalvelut niin, ettei kunnan veroprosentti nouse kohtuuttomaksi. Vuonna 2022 verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus perustuu vuoden 2020 verotietoihin.

Kuvio 2. Verotulot ja valtionosuudet euroa/asukas Pirkkalassa ja lähikunnissa vuosina 2019–2022

Pirkkalan kunnan vuosikate muodostuu verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustuottojen ja rahoituskulujen jälkeen 14,1 miljoonaa euroa positiiviseksi. Vuosikate on edelliseen vuoteen verrattuna noin 3,2 miljoonaa euroa suurempi.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa ne, kunnan ei tarvitse velkaantua tai realisoida omaisuuttaan pitääkseen olemassa olevat palvelujen tuotantovälitteet toimintakunnossa.

Kuvio 3. Vuosikatteen osuus poistoista 2014–2022

Pirkkalan kunnan tilikauden tulos oli ylijäämäinen 4,8 miljoonaa euroa varausten purun jälkeen. Muutetussa talousarviossa tilikauden ylijäämäksi ennakoitiin vielä noin 5,1 miljoonaa euroa.

Pirkkalan kunnan toimintakate oli -116,7 miljoonaa euroa. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Henkilöstökulut olivat yhteensä -66,5 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat edellisestä vuodesta 4,94 %.

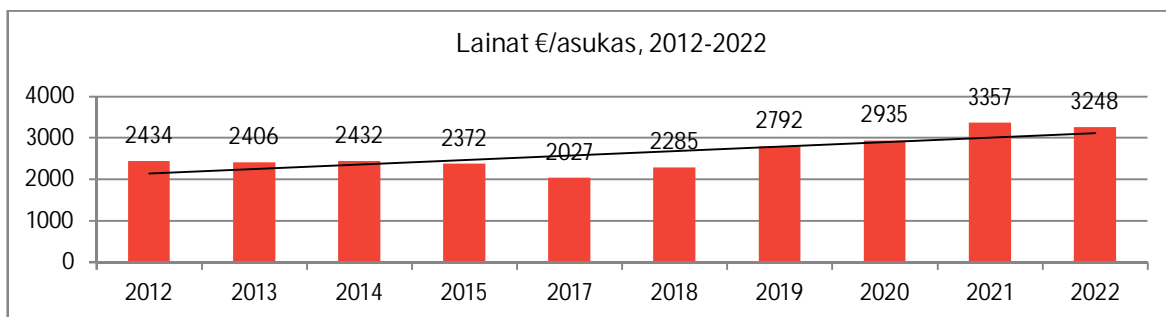
Pirkkalan kunnallisveroprosentti oli 20,50 vuonna 2022. Pirkkalan ympäristökuntien (taulukon 5 kunnat pois lukien Pirkkala) painottamaton keskiarvo vuonna 2021 oli 20,65. Alla on Pirkkalan ja muiden lähikuntien kunnallisveroprosentit vuonna 2022.

Kangasala	Lempäälä	Nokia	Pirkkala	Tampere	Ylöjärvi
21,00	20,50	21,0	20,50	20,25	20,50

Taulukko 5. Kunnallisveroprosentti 2022 Pirkkalassa ja lähikunnissa

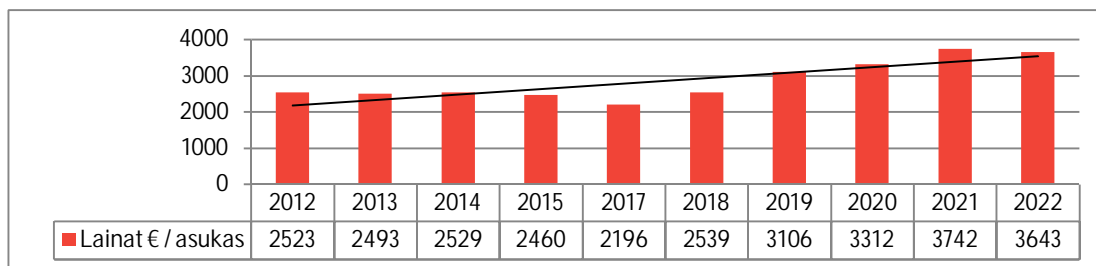
Tilinpäätösajankohtana kunnan lainamäärä oli 66,3 miljoonaa euroa, josta kaikki olivat pitkäaikaista lainaa. Lainamäärä pieneni tilinpäätösvuonna 2022 1,5 miljoonaa euroa. Lyhytaikaista velkaa (kuntatodistuksia) ei ollut. Pitkäaikaisista lainoista kiinteäkorkoisia oli 38 % (25,3 miljoonaa euroa) ja vaihtuvakorkoisia 62 % (41,0 miljoonaa euroa). Pitkäaikaisten lainojen painotettu keskiporkko oli vuoden 2022 lopussa 1,359 % (2022: 0,299 %). Näiden lainojen keskimääräinen jäljellä oleva laina-aika oli 7 vuotta.

Asukasta kohden laskettu kunnan lainakanta oli 3248 euroa, kun se 31.12.2021 oli 3357 euroa/asukas. Kuvioista 4 voidaan nähdä Pirkkalan lainamäärä per asukas menneen kymmenen vuoden ajalta.

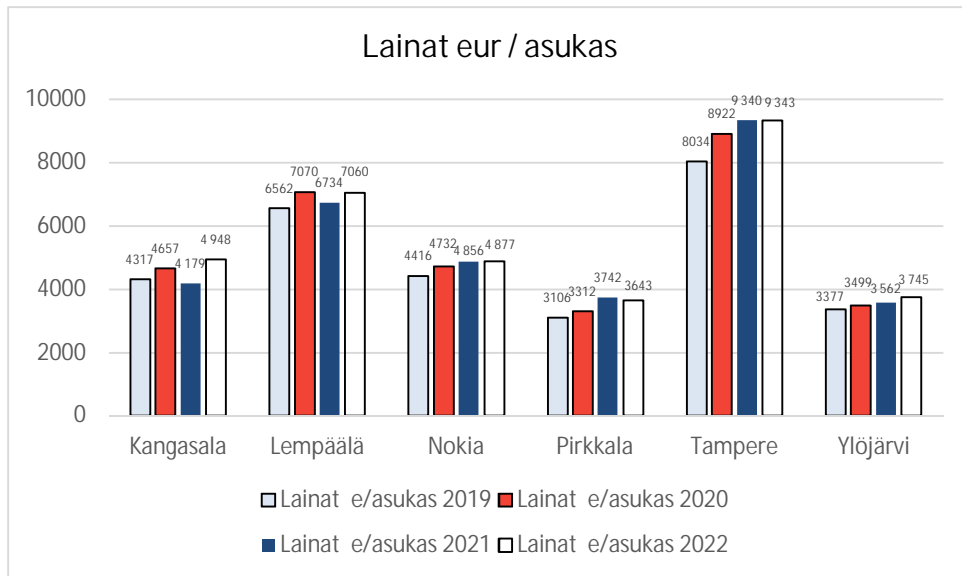
Kuvio 4. Pirkkalan kunnan lainat euroa/asukas vuosina 2012–2022

Pirkkalan kuntakonserniin kuuluu neljä tytäryhteisöä: Pirkkalan Jäähalli Oy (100 %), Niemenmaan Lämpö Oy (70,00 %), Kiinteistö Oy Pirkkalakeskus (77,55 %) ja Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamies (100 %). Lisäksi kuntakonserniin kuuluu kolme kuntayhtymää, joissa kunta oli vuonna 2022 jäsenenä: Tampereen kaupunkiseudun Ky (4,48 %), Pirkanmaan liitto Ky (2,86 %) ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirin Ky konserni (1,64 %).

Kuvio 5. Pirkkalan kuntakonsernin lainojen kehitys vuosien 2012–2022 aikana

Lähikuntien kuntakonsernien lainat per asukas vuonna 2022 on esitetty alla. Kuviosta 6 voidaan nähdä, että Pirkkalassa on pieni asukaskohtainen lainamäärä, mutta siinä on tasaista kasvua.

Kuvio 6. Pirkkalan ja lähikuntien kuntakonsernin lainat euroa / asukas vuosina 2019–2022

Investointimäärärahoista käytettiin 93,3 prosenttia

Vuonna 2022 investointeihin oli käytettävissä yhteensä 21,1 miljoonaa euroa. Toteutuneet investointimenot olivat 19,7 miljoonaa euroa eli investointimäärärahoista käytettiin 93,3 prosenttia.

Maa-alueiden hankintaan käytettiin 3,7 miljoonaa euroa. Yhteensä maa-alueiden myyntitulot olivat 3,6 miljoonaa euroa, jakautuen investointituloksi (noin 147 000 €) ja tuloslaskelman pysyvien vastaavien myyntivoitoiksi (3,5 miljoonaa euroa). Osakkeisiin kohdentuneet menot olivat noin 600 000 euroa, mikä sisältää sijoitukset Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamiehen ja Suomirata-hankkeeseen. Irtaimistohankintoja oli yhteensä noin 519 000 euroa. Talonrakennusinvestoinnit olivat 8,4 miljoonaa euroa (vuonna 2021: 7,3 miljoonaa euroa) ja yhdyskuntatekniikan investoinnit olivat 6,4 miljoonaa euroa (vuonna 2021: 3,7 miljoonaa euroa).

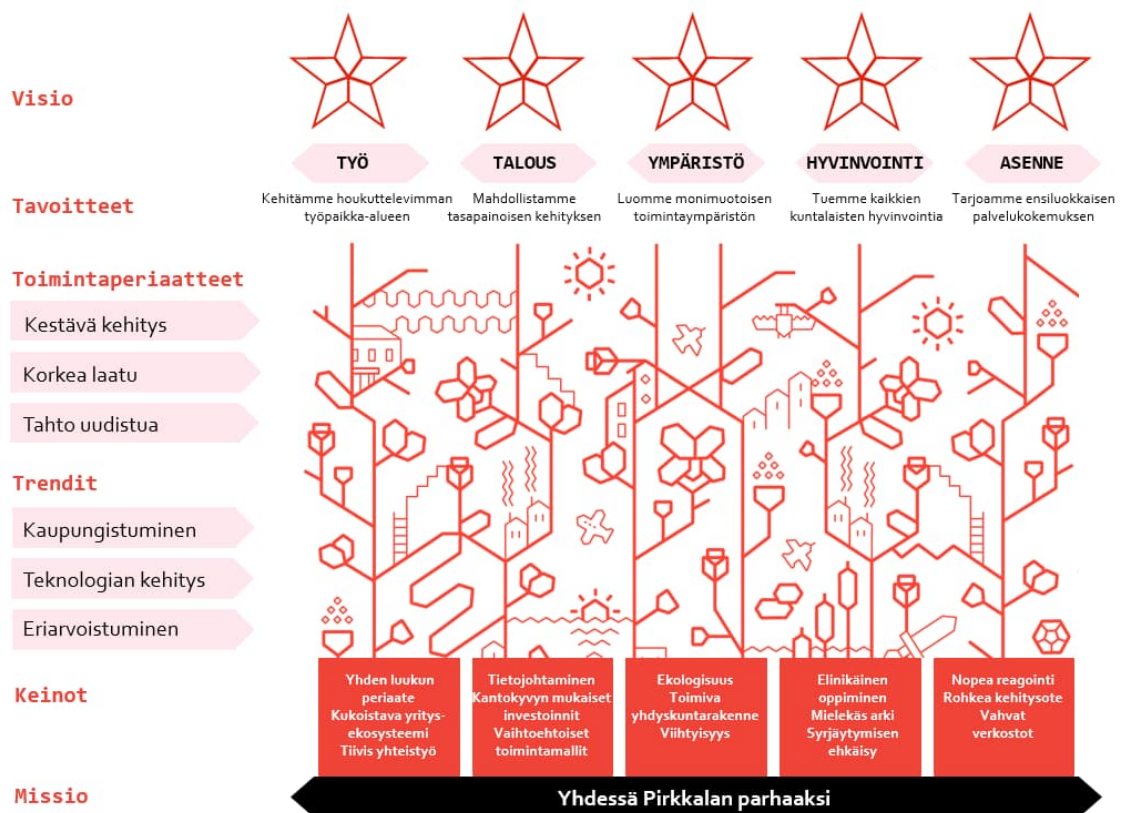
Tarkastuslautakunnan arviointi kunnan taloudesta

Kunnan talous on kehittynyt ennakoitua myönteisemmin vuonna 2022 ja käyttötalous on vakaa sekä tasapainossa. Kunta on pystynyt tarjoamaan kuntalaisille laadukkaita palveluita ja hyvä palvelutaso on pystytty ylläpitämään ilman lisää velkaantumista.

6 Viiden tähden kunta –strategia ja sen mittarit

6.1 Tähti luokitus ja mittarit

Valtuusto hyväksyi 14.5.2018 kuntastrategian vuosille 2018–2022. Kuntastrategiassa on viisi teemaa: työ, talous, ympäristö, hyvinvointi ja asenne. Tavoitteille on määritelty keinot, joiden avulla tavoitteet saavutetaan. Kuntastrategian viisi tavoitetta ohjaavat kohti visiota: viiden tähden kuntaa. Strategian toteutumista seurataan mittaristolla, joka on laadittu Pirkkalan kuntastrategian seurantaan varten. Mittaristo on jaoteltu strategian tavoitteiden mukaisesti viiteen luokkaan ja kussakin luokassa on 5–6 mittaria.

Kuvio 7. Pirkkalan kuntastrategia Viiden tähden kunta vuosille 2018–2022

Tähtiluokitus

Talousarvion valmisteluhetkellä *Viiden tähden kunta-tähtiluokitus* oli 3,60. Tilinpäätöksessä tähtiluokitus pysyi samana (3,60) ja se on kuvattu tilinpäätöksessä alla olevilla tähtisymboleilla.

Mittarit ja toimenpiteet

Strategiaa toteuttavat toimenpiteet ja valtuustokauden mittarit esitetään talousarvioissa ja niiden seuranta tehdään tilinpäätöksien yhteydessä. Strategian toteutumista arvioidaan Viiden tähden kunta -teeman mukaisesti siten, että tähtiluokitus syntyy strategian mittareiden pistekeskisarvojen perusteella. Strategian toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan mittareiden tuloksiin ja edelleen tähtiluokituksen muodostamiseen strategiakauden aikana. Toimenpiteet on kytketty strategian tavoitteisiin ja keinoihin.

Strategian mittarit

Strategian toteutumista seurataan mittaristolla, joka on laadittu Pirkkalan kuntastrategian seurantaan varten. Mittaristo on jaoteltu strategian tavoitteiden mukaisesti viiteen luokkaan (työ, talous, ympäristö, hyvinvointi, asenne) ja kussakin luokassa on 5–6 mittaria. Mittarit on pisteytetty asteikolla 0–5. Pisteytyksen taustalla on mittarikohtainen laskukaava, jossa on käytetty vertailukohtina muita kuntia tai hyödynnetty suoraan asukastutkimuksen tai muun vastavankaltaisen tutkimuksen tai indeksiluvun tuloksia. Kun kyse on vertailevasta mittarista, määräytyy Pirkkalan pisteluku sen perusteella, miten kunta sijoittuu muiden kuntien vaihteluvälin tulokset huomioiden. Jos mittarin tausta-aineistossa on ollut asukastutkimukseen tapaan käytössä jo valmiiksi pistearvosanat, on pisteasteikko mukautettu vastaamaan mittareiden asteikkoa 0–5.

Kunkin tavoitteen yhtenä mittarina toimii hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku, joka määräytyy suunnitelman mittareiden tulosten perusteella. Näissä mittareissa on käytössä strategian mittareita vastaavat laskentaperusteet. Mittareilla on omat painoarvonsa ja niistä lasketaan tavoitekohtaiselle mittaristolle oma tähtiluokitus sekä koko strategian toteutumista kuvaavaa Viiden tähden kunta -tähtiluokitus. Tähtiluokituksen kehitystä seurataan tilikauden ja valtuustokauden tasolla.

7 Arvio Viiden tähden kunta –strategian tähtiluokituksen kehityksestä sekä strategiaa toteuttavien toimenpiteiden toteutumisesta ja vaikuttavuudesta

7.1 Kohti viiden tähden kuntaa –toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen

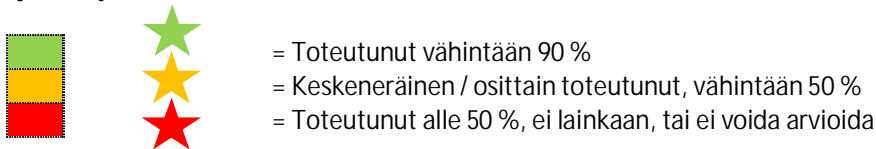
Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on selvitettävä toimintakertomuksessa valtuustolle sen tilikaudelle asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ja raportoida valtuustolle, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet Pirkkalan kunnassa ja kuntakonsernissa.

Strategian toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan mittareiden tuloksiin

Valtuusto oli asettanut vuoden 2022 talousarviossa 23 strategiaa toteuttavaa toimenpidettä. Strategian toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan mittareiden tuloksiin ja edelleen tähtiluokituksen muodostamiseen strategiakauden aikana.

Kunnanhallitus ei ole antanut tilinpäätöksessä omaa käsitystään strategiaa toteuttavien toimenpiteiden toteutumisesta tietyllä asteikolla, joita tarkastuslautakunta voisi arvioida. Tämän vuoksi tässä esitetty tarkastuslautakunnan näkemys on vain suuntaa antava.

Lukujen 7.2.–7.6. taulukoissa esitetään tarkastuslautakunnan valtuuston asettamien strategiaa toteuttavien toimenpiteiden tavoitteiden toteutumisesta. Arvioinnissa käytetään seuraavia väriselitteitä ja symboleja:

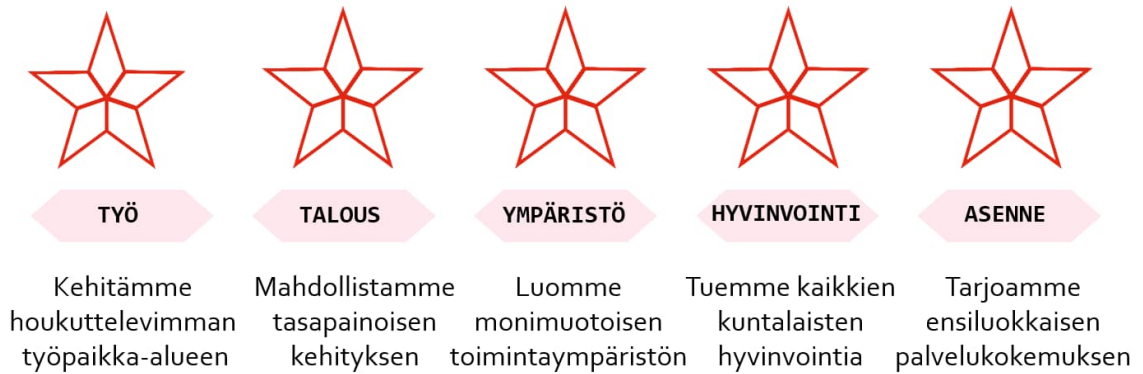
HAVAINTO:

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamista strategiaa toteuttavista toiminnallisista vuositavoitteista vuoden 2022 aikana

- 19 kpl on toteutunut vähintään 90 %,
- 2 kpl on keskeneräinen / osittain toteutunut, vähintään 50 %.
- 2 kpl on toteutunut alle 50 %, ei lainkaan, tai ei voida arvioida

Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko asetetut strategiaa toteuttavat toimenpiteet sellaisia, että ne vievät kuntaa strategiassa asetettuun haluttuun tavoitetilään.

TAVOITTEET: NÄMÄ ASIAT HALUAMME SAAVUTTAA

Viiden tähden kunta –strategian tähtiluokituksen kehittyminen

Tarkastuslautakunta arvioi, miten Viiden tähden kunta –strategian tähtiluokitus on kehittynyt.

Vuoden 2022 talousarvion valmisteluhetkellä joulukuussa 2021 *Viiden tähden kunta-tähtiluokitus* oli 3,60. Tilinpäätöksessä 2022 tähtiluokitus oli myös 3,60 eikä siinä ole tapahtunut kehitystä arviointivuoden aikana.

7.2 Työ: Kehitämme houkuttelevimman työpaikka-alueen

TYÖ-tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2021 3,6 ja 2022 4,2 eli tähtiluokitus on parantunut vuoden 2022 aikana.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakauden alussa	Tilanne 31.12.2021	Tilanne 31.12.2022	Tavoite 2022	Tilanne 31.12.2022 lähtötasoon verrattuna?
1. Työlliset työvoimasta 25 %	75,4 %	80,2 %	81,0 %	77,5 %	Parantunut
2. Nuorisotyöllisyys 30 %	80,9 %	83,7 %	80,30 %	85 %	Laskenut
3. Työpaikkaomavaraisuus 10 %	77,2 %	92,5 %	99,10 %	80 %	Parantunut
4. Elinkeinopoliittinen mittaristo – Elpo (asteikko 4–10) 15 %	7,64	7,64	3,8	8,25	*
5. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku (asteikko 0-5) 20 %	3,9	4,0	4,0	4	Parantunut

Työ -teeman viidestä mittarista vuoden 2022 tavoite on saavutettu tavoitteiden 1., 3., 5. kohdalla. Puolestaan tavoite 2. laskenut strategiakauden alusta.

*Mittaristo on muuttunut vuonna 2022, (asteikko1-5)

TAVOITE: Kehitämme houkuttelevimman työpaikka-alueen

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2022 / KH:n arvio	Tark- lan arvio
1) Maakunnallisen työllisyyskokeilun käytännön toteuttaminen	Yritys- ja työllisyyspalvelut	Yhden luukun periaate	Toteutunut. Työllisyyskokeilut jatkuvat Pirkanmaalla 31.12.2024 asti. Uusi pohjoismainen työvoimapaikallismalli käytössä, suunnitelmien päivittäminen ja työnhakuvelvoitteen asettaminen 3kk välein toteutuu.	
2) Työn tai koulutuksen ulkopuolelle ajautuneiden nuorten tavoittaminen	Yritys- ja työllisyyspalvelut	Nopea reagointi Syrjäytymisen ehkäisy	Toteutettiin OMA-valmentajan toimesta myös monialaisessa TYP palvelussa olevien nuorten kohdalla. Yhteistyö etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa, sekä Pirhan urasuunnittelijan kanssa. Tarvittaessa ohjaus kuntouttavaan työtoimintaan.	
3) Yritystonttivarannon lisääminen	Yritys- ja työllisyyspalvelut	Kukoistava yritys- ja yritys- ja työllisyyspalvelut Nopea reagointi	Ei toteutunut. Yleiskaavan luonnoksen valmistelun yhteydessä on jouduttu tarvittavia selvityksiä lisäämään sekä jo tehtyjä selvityksiä tarkentamaan ja laajentamaan.	

Valtuusto oli asettanut TYÖ teemalle 3 toimenpidettä, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA
JA VAIKUTTAVUUDESTA

- 1) Pirkkalassa työttömyys on laskenut kokonaisuudessaan (6,1 %) seutukunnan alhaisimpiin. Toimia työllisyyden vähentämiseksi on tehty strategisten tavoitteiden mukaisesti ja resursointia on parannettu.
- 2) Etsivä nuorisotyö on monin keinoin mm. pelillistämisen avulla pyrkinyt tavoittamaan osittain syrjäytyneitä tai syrjäytymisvaarassa olevia nuoria. Tässä on monitoimijaisessa verkostossa myös onnistuttu.
- 3) Yritystonttien kaavoitusta on pyritty lisäämään, mutta valmiita kaava-alueita ei ole vielä tullut merkittävästi.

TYÖ

**Kehitämme
houkuttelevimman
työpaikka-alueen**

Yhden luukun
periaate

Kukoistava
yritys-
ekosysteemi

Tiivis yhteistyö

7.3 Talous: Mahdollistamme tasapainoisen kehityksen

TALOUS-tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2021 3,4 ja 2022 3,4 eli tähtiluokitus on pysynyt samana vuoden 2022 aikana.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakauden alussa	Tilanne 31.12.2021	Tilanne 31.12.2022	Tavoite 2022	Tilanne 31.12.2020 lähtötasoon verrattuna?
6. Verotulot € / asukas 20 %	4 442	4863	4 978	4550	Parantunut
7. Lainakanta € / asukas 25 %	2 196	3312	3742	4000	Parantunut
8. Toiminnan ja investointien rahavirta (5 v kertymä / asukas) 30 %	-23	-788	-246	-1750	Parantunut
9. Kunnallisveroprosentti 15 %	20 %	20,50 %	20,50 %	*	Ei kehitystä
10. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku (asteikko 0–5) 10 %	4,0	3,9	3,6	4,25	Laskenut

* Tavoitteena on, että kunnallisveroprosentti säilyy samalla tasolla suhteessa muihin kuntiin.

Talous –teeman viidestä mittarista 6., 7. ja 8. ovat kehittyneet vuoden 2022 aikana parempaan suuntaan ja puolestaan yksimittareista (10.) on laskenut.

TAVOITE: Mahdollistamme tasapainoisen kehityksen

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2022 / KH:n arvio	Tark- lan arvio
4) Kunnan tietojohdantamijärjestelmän kehittäminen	Strategia ja kehittäminen	Tietojohdantaminen	Toteutunut. Aluekohtainen väestöennustemalli valmistui ja sitä hyödynnettiin palveluverkkoselvityksen valmistelussa. Tietovarastoratkaisun käyttöönotto jatkui ja samalla luotiin edellytyksiä johdon työpöydän laajemmalle käytölle.	
5) Digisuunnitelman päivittäminen ja toimeenpano	Strategia ja kehittäminen	Rohkea kehitysote	Toteutunut. Digisuunnitelma päivitettiin ja suunnitelman toteuttaminen jatkui.	
6) Kunnan ostolaskudatan avaaminen	Talous	Rohkea kehitysote	Kesken. Ostolaskudatan avaaminen kunnan internet-sivuille ei toteutunut, asia on valmistelussa.	
7) Digitalisaation tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.	Varhaiskasvatus, Lasten ja nuorten koulutus	Rohkea kehitysote	Toteutunut. Digitutorit ovat toimineet, robotisaatiota on hyödynnetty toiminnassa, laitekantaa uusittu kustannustehokkaasti ja sähköisten materiaalien käyttö etenee.	
8) Omatoimikirjastot	Hyvinvointia edistävät palvelut	Rohkea kehitysote	Toteutunut. Palvelu käytössä kaikissa kirjastoissa ja huomioitu osana Kirkonkylän kirjaston suunnittelua ja toteutusta.	

Valtuusto oli asettanut TALOUS teemalle 5 toimenpidettä, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA
JA VAIKUTTAVUUDESTA

- 4) Tietojohtamisjärjestelmien ja -mallien kehittäminen on jatkuvan kehittämisen kohde, joka tukee toiminnan suunnitelmallisuutta. Strategiset tavoitteet on saavutettu vuoden 2022 osalta.
- 5) Digisuunnitelma on luotu ja toteutuksessa.
- 6) Ostolaskudatan avaaminen on tiedettävästi toteutuksessa, mutta ei valmis.
- 7) Digitutorit tukevat kouluissa oppilaita ja henkilökuntaa. Myös laitekannan kustannustehokas uusiminen jatkuu ja sen lisäksi oppilaiden omat laitteet opetuksessa -kokeilu käynnistyi ja jatkuu edelleen. TVT- kehittämisryhmä edistää ja koordinoi digitalisaation etenemistä opetuksessa. Hankkeista: Aivot yhdessä käyttöön -hanke tuotti materiaalia 3.–7.lk. oppilaille käyttöön. Hankkeen kehittämiseen olisi hyvä saada oppilaita mukaan testaamaan ja ideoimaan. Oppilas Agentti-hanke edistää oppilaiden osallisuutta ja kehittää vertaisneuvontaa. Opetuksessa on kuitenkin hyvä huomioida synnyttääkö digitalisaatio eriarvoistumista?
- 8) Omatoimikirjastojen käyttöönotto ja käyttö on toteutunut strategian mukaisesti.

TALOUS

Mahdollistamme
tasapainoisen
kehityksen

Tietojohtaminen
Kantokyvyn mukaiset
investoinnit
Vaihtoehtoiset
toimintamallit

7.4 Ympäristö: Luomme monimuotoisen elinympäristön

YMPÄRISTÖ tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2021 3,4 ja 2022 3,4 eli tähtiluokitus on pysynyt samana vuoden 2022 aikana.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakauden alussa	Tilanne 31.12.2021	Tilanne 31.12.2022	Tavoite 2022	Tilanne 31.12.2020 lähtötasoon verrattuna?
11. Joukkoliikennematkojen määrä / asukas 20 % *	66	27	42	78	Laskenut
12. Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen osuus (MAL-sopimuksen toteuma-aste) 20 % **	29 %	45,4 %	-	40 %	**
13. Asukastutkimus - Kunta on viihtyisä paikka asua (asteikko 0-5) 25 %	4,5	4,5	4,4	4,5	Laskenut
14. Väestönkasvu 10 % ***	0,39 %	2,0 %	0,95 %	1,5 %	Parantunut
15. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku (asteikko 0-5) 25 %	4,4	3,9	4,0	4,5	Laskenut
CO ₂ -päästöt asukasta kohden ****	2,94 t	2,91 t			--

* Joukkoliikenteen määrä on kasvanut koronapandemian jälkeen, vaikka ei olla saavutettu matkustajamääriä ennen koronaa.

** MAL sopimuksen rakenne muuttunut, mittaria vastaavia tietoja ei enää saatavilla.

*** Väestönkasvu vaihtelee vuosittain asuntojen valmistumisen johdosta, jonka vuoksi väestökasvu laski vuonna 2022. Kasvutrendi on kuitenkin selkeä ja kolmen vuoden keskiarvo on 1,27, joka ei yllä strategian tavoitteeseen.

**** Lähtötilanne on vuoden 2017 tieto. Mittari lisättiin talousarviovalmistelun 2020 yhteydessä, eikä se vaikuta tähtiluokitukseen.

Ympäristö -teeman viidestä mittarista yksi (14.) on parantunut verrattuna lähtötasoon. Kolmen kohdalla (11., 13., 15.) on tapahtunut laskua, kun vuoden 2022 lopun tilannetta verrataan mittarin lähtötasoon.

TAVOITE: Luomme monimuotoisen elinympäristön

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2022 / KH:n arvio	Tarkan arvio
9) <i>Luonnon monimuotoisuuden edistäminen</i>	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Ekologisuus	Toteutunut. SYKE:n ekosysteemitilinpito-hankkeessa on kehitetty Pirkkalan luonto- ja viheralueille ekosysteemitilinjä, joita voidaan hyödyntää ympäristön tilan muutosten seurannassa.	
10) <i>Energiansäästötoimenpiteet</i>	Yhdyskuntatekniikka ja aluepalvelut / Tilapalvelu	Ekologisuus	Toteutunut. "Astetta alemmas" -kampanjaan osallistuminen ja siihen liittyvät palvelutilojen energiansäästötoimenpiteet. Anian koululla öljylämmityksestä luopuminen. Katuvalaistuksen saneerausta energiatehokkaaksi on jatkettu.	
11) <i>Monimuotoisen asumisen ja liikuntapaikkojen lisääminen</i>	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Toimiva yhdyskuntarakenne	Toteutunut osin. Loukonlahden Asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä. Asemakaavaehdotus tulee päätöksentekoon vuonna 2023.	
12) <i>Keskustan kehittäminen</i>	Yhdyskuntasuunnittelu ja valvonta	Toimiva yhdyskuntarakenne	Toteutunut. Nykyisen torialueen asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma ollut nähtävillä.	
13) <i>Liikunta- ja liikkumispaikkaselvitys ja -suositus</i>	Hyvinvointia edistävät palvelut	Toimiva yhdyskuntarakenne, Rohkea kehitysote	Toteutunut. Hyväksytty kunnanhallituksessa 14.3.2022. Keskeisenä toteutettavana hankkeena muun muassa vapaa-aiakeskuksen laajennus käynnissä.	

Valtuusto oli asettanut YMPÄRISTÖ teemalle 5 toimenpidettä, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA JA VAIKUTTAVUUDESTA

- 9) Kunnanhallituksen selvityksen perusteella voidaan todeta, että toimenpiteitä on tehty luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.
- 10) Vastauksen perusteella toimenpiteitä energian säästämiseksi on tehty, mutta tarkempaa arviointia varten tarvitaan konkreettisia mittareita ja tarkempi selvitys.
- 11) Valmistelevia toimia asumisen ja liikuntapaikkojen lisäämiseksi on tehty vuonna 2022, mutta arviointivuoden aikana ei olla päästy toteutusvaiheeseen.
- 12) Keskustan kehittämistä on edistetty strategian mukaisesti.
- 13) Liikunta- ja liikkumispaikkaselvitys ja -suositus toteutettu strategian mukaisesti.

YMPÄRISTÖ

Luomme monimuotoisen toimintaympäristön

Ekologisuus

Toimiva yhdyskuntarakenne

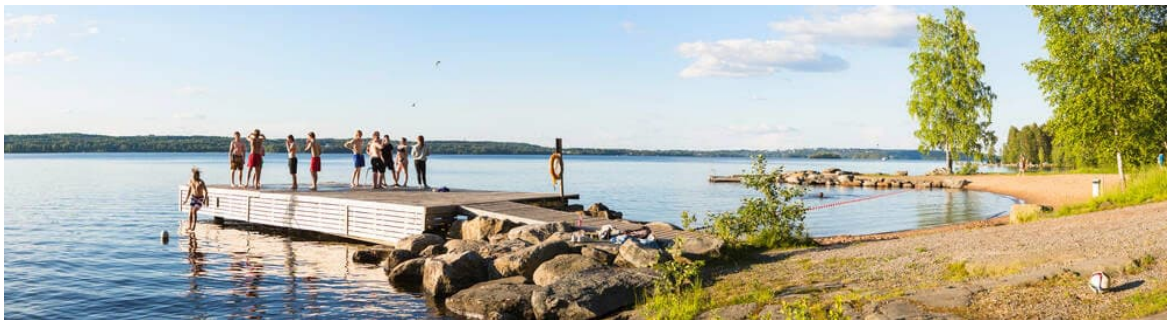
Viihtyisyys

7.5 Hyvinvointi: Tuemme kaikki kuntalaisten hyvinvointia

HYVINVOINTI-tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2021 4,0 ja 2022 4,0 eli tähtiluokitus on pysynyt samana.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakau- den alussa	Tilanne 31.12.2021	Tilanne 31.12.2022	Tavoite 2022	Tilanne 31.12.2020 lähtötasoon verrattuna?
16. Asukastutkimus - Elämänlaatuni on hyvä asuessani Pirkkalassa (asteikko 0-5) 25 %	4,4	4,3	4,3	4,5	Laskenut
17. Asukastutkimus - Olen tyytyväinen tämän hetkiseen terveyteeni (asteikko 0-5) 15 %	4,2	3,9	4,0	4,3	Laskenut
18. Lasten ja nuorten oppiminen ja liikkuminen -indeksi perusopetuksessa (asteikko 0-5) 25 %	2,9	2,8	2,8	3,5	Laskenut
19. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku (asteikko 0-5) 20 %	3,7	3,9	3,9	3,8	Parantunut
20. Ikävakioitu sairastavuusindeksi (indeksiluku) 15 %	85,8	85,8	85,8	*	-

*Tavoitteena on, että sairastavuusindeksi säilyy samalla tasolla suhteessa muihin kuntiin. Vertailutietoja ei ole käytettävissä.

Hyvinvointi -teeman viidestä mittarista yhden (19.) kohdalla on tapahtunut parannusta, kun vuoden 2022 lopun tilannetta verrataan mittarin lähtötasoon. Lisäksi mittari on saavuttanut vuoden 2021 aikana jo vuoden 2022 tavoitteen. Sen sijaan kolmen muun mittarin (16., 17. ja 18.) kohdalla on tapahtunut hienoista laskua lähtötasoon verrattuna.

TAVOITE: Tuemme kaikkien kuntalaisten hyvinvointia

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2022 / KH:n arvio	Tarkan arvio
14) Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa	Varhaiskasvatus, lasten ja nuorten koulutus	Syrjäytymisen ehkäisy	Toteutunut ja on jatkuvaa. Yksiköissä on tehty työtä syrjäytymisen ehkäisemiseksi, sitouttavan kouluuyhteistyön malli (SKY) käytössä yläluokilla.	
15) Kulttuurihyvinvoinnin tukeminen	Hyvinvointia edistävät palvelut	Syrjäytymisen ehkäisy Rohkea kehitysote	Toteutunut. Liikkuvaa nuorisotilaa hyödynnetty esim. liikunta- ja kirjastopalveluissa. Kulttuurihyvinvointisuunnitelman toimenpiteet. Osallistuttu Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus KUPPI-hankkeeseen.	
16) Sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittäminen sote-uudistuksen tavoitteiden mukaisesti	Sosiaalipalvelut, ikään-tyneiden palvelut, terveyspalvelut	Rohkea kehitysote Vaihtoehtoiset toimitamallit	Toteutunut. Osallistuttu PirSote -hankkeen kehittämistyöhön osana Pirkanmaan hyvinvointialueen valmistelua.	
17) Hyvinvointikorttelin toimintamallin ja tilojen suunnittelu	Sosiaalipalvelut, terveyspalvelut	Rohkea kehitysote Syrjäytymisen ehkäisy Yhden luukun periaate	Toteutunut osittain. Hankkeen tilasuunnittelu on tehty ja toteutus siirtynyt hyvinvointialueelle.	
18) Terveyspalveluiden avosairaanhoidon tiimimallin käyttöönotto	Terveyspalvelut	Vaihtoehtoiset toimitamallit	Toteutunut. Toimintamallin vahvistamiseksi avosairaanhoidon ja neuvolan työntekijät kävivät Systemisyys haltuun! -koulutuksen.	
19) Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman kokonaisvaltainen päivittäminen	Hallinto- ja viestintä	Rohkea kehitysote	Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa keväällä 2022.	
20) Liikuntaneuvonnan lisääminen ja kehittäminen monimuotoisemmaksi	Hyvinvointia edistävät palvelut, liikuntapalvelut	Vaihtoehtoiset toimitamallit verkostoituminen Rohkea kehitysote	Toteutunut. Liikuntaneuvonnan toimintamallia laajennettu myös sähköiseksi. Kuntokatsastusreitti otettu käyttöön ja hyödynnetty liikkuvaa nuorisotilaa asiakkaiden tavoittamisessa.	

Valtuusto oli asettanut HYVINVOINTI teemalle 7 toimenpidettä, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTAJA
VAIKUTTAVUUDESTA

- 14) Jokaisessa yksikössä on jokin tunne- ja vuorovaikutustaitojen ohjelma käytössä, sekä häirinnän ja kiusaamisen vastainen malli on käytössä kaikilla kouluilla. Nepsy-työ ja -valmennus on käynnistynyt ja Pirkkalassa on erityisryhmiä oman toiminnan ohjaamisen haasteita kokeville (max. 10 oppilasta/ryhmä).

Avoin oppimisympäristö -kokeilu toteutuu Nuolialassa, jossa on siirtoseinillä mahdollista jakaa tiloja pienempiin osiin. Näin toteutetaan erilaisia oppimisympäristöjä erilaisiin tarpeisiin. Eriarvoistuminen on kuitenkin lisääntynyt avoimissa ympäristöissä, koska se ei sovellu kaikille.

Sitouttava kouluysteistyö -hanke yläkouluilla luo malleja syrjäytymisen ehkäisylle ja kouluun kiinnittymiselle. Koulunuorisotyöntekijöillä on ollut merkittävä panos työhön yläkouluilla. Henkilöstölle on ollut tarjolla koulutuksia ja ohjatusti osallistutti perusopetuksen inklusiohankkeeseen teemoina mm. positiivinen pedagogiikka, hyvinvointitaidot. Huomaa hyvä -teemaviikko järjestetään vuosittain maaliskuussa.

- 15) Vastauksen perusteella on vaikea arvioida, mitä kaikkia toimenpiteitä on tehty erityisesti syrjäytymisen ehkäisemiseksi kulttuurihyvinvoinnin keinoin. Selvityksessä kokonaisuudessaan toimenpiteitä on kuitenkin tehty, mm. Kultsu – kulttuuripolun avulla tutustutaan kulttuuritoimintaan.

- 16) Sosiaali- ja terveystalvueluita on kehitetty hankkeiden mukaisesti.

- 17) Hyvinvointikorttelin toteutus on siirtynyt hyvinvointialueelle.

- 18) Tiimimallin käyttöönottoa on jatkettu ja tarkoituksena on jatkaa mallia myös Pirkanmaan hyvinvointialueella.

- 19) Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma tehty suunnitelman mukaisesti.

- 20) Vuonna 2022 toteutettu toimenpiteitä liikuntaneuvonnan lisäämiseksi.

HYVINVOINTI

**Tuemme kaikkien
kuntalaisten
hyvinvointia**

Elinikäinen
oppiminen

Mielekäs arki

Syrjäytymisen
ehkäisy

7.6 Asenne: Tarjomme ensiluokkaisen palvelukokemuksen

ASENNE tähtiluokitus oli tilinpäätöksessä 2021: 4,4 ja 2022 3,6 eli tähtiluokitus on laskenut vuoden 2022 aikana.

Strategian mittari ja painoarvo	Lähtötilanne strategiakauden alussa	Tilanne 31.12.2021	Tilanne 31.12.2022	Tavoite 2022	Tilanne 31.12.2020 lähtötasoon verrattuna?
21. Asukastutkimus - Tyytyväisyys kunnan palveluihin (asteikko 0–5) 20 %	3,8	3,9	3,8	4,0	Ei kehitystä
22. Toimielintyön itsearvioinnin tulos (asteikko 0–5) 10 %	3,2	3,3	3,4	3,5	Parantunut
23. Työhyvinvointi-indeksi (asteikko 0–5) 20 % *	4,1	3,1	2,6	4,2	Laskenut
24. Asukastutkimus - Kunta on palvelumyönteinen (asteikko 0–5) 20 %	4,2	3,9	3,8	4,3	Laskenut
25. Äänestysaktiivisuus (Kaksi viimeisintä vaalia, asteikko 0–5) 15 % **	4,1	4,4	4,4	4,2	Parantunut
26. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman indeksiluku (asteikko 0–5) 15 %	2,9	3,6	3,3	3,2	Parantunut

* Työhyvinvointi-indeksin suureen vaihteluun vaikuttaa kunnan poissaoloprosentin arvo suhteessa ympäristökuntien arvoon. Vuoden 2021 luku on korjattu (aiemmin 4,7).

** Tavoitteena on, että äänestysaktiivisuus nousee suhteessa muihin kuntiin. Kahden viimeisimmän vaalin äänestysaktiivisuusprosentit olivat 62,6 % (kuntavaalit 2021) ja 55,3 % (aluevaalit 2022).

Asenne -teeman kuudesta mittarista kolmen (22., 25. ja 26.) kohdalla on tapahtunut parannusta vuoden 2022 aikana verrattuna lähtötasoon ja mittarit 25. ja 26. ovat saavuttaneet vuoden 2022 tavoitteet. Mittarin 21. kohdalla ei ole tapahtunut kehitystä ja puolestaan kahden mittarin (23. ja 24.) kohdalla on tapahtunut laskua.

TAVOITE: Tarjomme ensiluokkaisen palvelukokemuksen

Toimenpide	Vastaava tulosalue	Keino	Toteuma 31.12.2022 / KH:n arvio	Tark- lan arvio
21) Yhteisen palveluohjauksen kehittäminen sekä yhtenäisen kasvun ja opin polun toteuttaminen	Varhaiskasvatus, Lasten ja nuorten koulutus	Rohkea kehitysote	Toteutunut ja on jatkuva. Nepsy -työ edennyt ja valmennukset aloitettu syksyllä 2022. Yhtenäinen kasvun ja opin polku jatkuvasti suunnittelussa ja kehitystyössä, muun muassa päivitetty polkumallia palveluverkkoselvitystyön yhteydessä.	
22) Vahvistetaan henkilöstön asiakaspalveluosaamista	Henkilöstö	Nopea reagointi	Asiakasohjauksen käyttöönottoa on valmisteltu vuoden 2022 aikana.	
23) Osallistava budjetointi osana juhluvuoden toteutusta	Hallinto ja viestintä	Rohkea kehitysote	Osallistavaa budjetointiä toteutettiin muun muassa vaikuttamalla torin viihtyisyyteen, Soljan leikkipaikan suunnitteluun sekä nuorten neuvoston toteuttamassa osallistavan budjetoinnin kokeilussa.	

Valtuusto oli asettanut ASENNE teemalle 3 toimenpidettä, jolla asetettua strategian keinoa toimenpide ensisijaisesti toteuttaa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISESTA
JA VAIKUTTAVUUDESTA

- 21) Jatkuva yhteistyö varhaiskasvatuksen ja opetuksen välillä toteutuu, yhteinen ohjausryhmä. Poissaolojen määrä on joillain (usein samoilla oppilailla) kasvanut selkeästi, mikä voi olla ensimmäinen signaali mahdollisesta pudokkudesta, jota on valtakunnallisestikin nähtävillä. Seudullisesti haetaan keinoja poissaoloihin puuttumiseen. Nepsytyö toteutuu yhdessä varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa. Koulupolun huomiointi: yhteinen lastentalo (Solja) ja Koulu Kampus tulossa. Varhaiskasvatus ja opetus toteuttavat yhteistä kesätoimintaa. Uutena koordinoiva erityisopettaja, joka tukee mahdollisimman saumattomia siirtymiä opinpolulla. Palveluverkkotyö tehdään myös tiiviisti yhdessä.
- 22) Vastauksen perusteella asiakaspalveluosaamisen kehittämiseen ei ole vuoden 2022 aikana tehty kehittämistoimia, vaan valmistelua.
- 23) Kunnanhallituksen selvityksen perusteella on toteutettu strategian mukaisesti.

ASENNE

**Tarjoamme
ensiluokkaisen
palvelukokemuksen**

Nopea
reagointi

Rohkea
kehitysote

Vahvat
verkostot

8 Arvio konserniyhtiöiden sitovien tavoitteiden toteutumisesta

8.1 Omistajaohjaus

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Konserniohje on kuntien omistajaohjauksen keskeinen väline ja sitä sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä. Pirkkalan kunnan uusi konserniohje on tullut voimaan 1.1.2022.

Pirkkalan konserniin kuuluvat hallintosäännön mukaan kunnanhallitus, pormestari ja kansliapäällikkö.

Pirkkalan kunnan konsernirakenne

Pirkkalan kunnan konserniin kuuluvat kunnan lisäksi kuntayhtymät ja neljä tytäryhteisöä: Pirkkalan Jäähalli Oy (100 %), Kiinteistö Oy Pirkkalakeskus (77,55 %) ja Niemenmaan Lämpö Oy (70,00 %) ja Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamies (100 %).

8.2 Konsernin talous

Konsernin tuloslaskelma

Konsernin toimintatuotot laskivat 2,2 milj. euroa ja toimintakulut kasvoivat 8,8 milj. euroa, jolloin toimintakate heikkeni noin 11,1 milj. euroa. Poistojen ja arvonalennusten jälkeen tilikauden tulokseksi jäi 3,73 milj. euroa. Edellisenä vuonna tilikauden tulos oli -3,97 milj. euroa. Konsernin vuoden 2022 ylijäämä oli 3,667 milj. euroa.

Konsernin rahoituslaskelma

Rahavarojen muutos vuoden 2022 aikana on ollut -4,46 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta viimeisen 5 vuoden aikana -tunnusluku oli -35,067 milj. euroa. Investointien tulo-rahoitusprosentti laski 71,3 prosentista 70,6 prosenttiin. Konsernin lainan hoitokate 2 on tyydyttävä. Maksuvalmius pie-
neni yhdeksällä päivällä.

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut 2019				
Rahavarojen muutos -4,46 M€ (TP21: 4,163 M€)	Toiminnan ja investointien rahavirta viimeisen 5 vuoden aikana -35,067 M€ (TP21: -32,813 M€)	Investointien tulo-rahoitus 70,6 % (TP21: 71,3 %)	Lainan hoitokate 2 (TP21: 1)	Maksuvalmius 18 pv (TP21: 27 pv)

Taulukko 6. Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Konsernitase

Tase kertoo omaisuudesta, vieraasta ja omasta pääomasta. Konsernin taseen loppusumma on kasvanut 192,127 milj. eurosta 196,802 milj. euroon. Samanaikaisesti vieraspääoma on kasvanut 104,899 milj. eurosta 106,414 milj. euroon, jolloin suhteellinen velkaantuneisuus on pudonnut 56,8 prosenttiin, ja omavaraisuusaste, jolla kuvataan konsernin vakavaraisuutta, eli kykyä selviytyä pitkällä aikavälillä

velvoitteista, noussut 45,4 prosenttiin. Konsernilainat/asukas olivat 3 643 euroa, mikä on kuntien keskimääräiseen konsernilainakantaan verrattuna vielä matala (ks. kuvio 6). Asukaskohtainen konsernilainojen määrä on pudonnut arviointivuoden aikana 99 eurolla per asukas.

Taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää 57,019 milj. euroa. Konsernin vuoden 2022 tilikausi oli 3,667 milj. euroa ylijäämäinen.

Konsernitase 2022 / 196,802 M€			
Omavaraisuusaste 45,4 % (TP21: 44,8 %)	Lainat ja vuokravastuut 86,998 M€ (TP21: 95,884 M€)	Tilikauden yli-/alijäämä Tp21: 3,667 M€ (TP21 -4,265 M€)	Lainasaamiset 31.12. 9,0 M€ (TP21: 11,0 M€)
Suhteellinen velkaantuneisuus 56,8 % (TP21: 59,6 %)	Edellisten tilikausien ylijäämä TP22: 57,019 M€ (TP21: 53,352 M€)	Lainat €/asukas 3 643 € (TP21: 3742 €)	Lainakanta 74,334 M€ (TP21: 75,619 M€)

Taulukko 7. Konsernitase

8.3 Konsernin tavoitteet

Konsernijohtaminen kattaa peruskunnan lisäksi kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt, joissa kunnalla on määräysvalta. Talousarviossa valtuusto asettaa toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita näille yhtiöille. Vuoden 2022 talousarviossa konserniyhtiöiden valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen on esitetty alla.

Asetettu tulostavoite ja toteutuminen tilinpäätöksen mukaan	Tarkastuslautakunnan arvio tulostavoitteen toteutumisesta
Pirkkalan Jäähalli Oy	
Toteutunut: Pirkkalan Jäähalli Oy on tuottanut palveluita urheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille edullisesti ja energiatehokkaasti sekä varmistanut uusien investointien myötä toiminnan taloudellisen tehokkuuden.	Tavoite toteutui.
Kiinteistö Oy Pirkkalakeskus	
Toteutunut: tuotettu turvalliset ja nykyaikaiset tilat kohtuuhintaisesti sekä toimittu aktiivisena toimijana erilaisissa kumppanuushankkeissa.	Tavoite toteutui.
Niemenmaan Lämpö Oy	
Ei toteutunut. Yhtiön omistuksesta ei luovuttu.	Tavoite ei toteutunut *) *) Tavoitteena oli luopua Niemenmaan Lämpö Oy:n omistusosuudesta vuoden 2021 aikana. Myynti ei ole toteutunut.
Kiinteistö Oy Pirkkalan Lautamies	
Toteutunut: Yhtiö on huolehtinut rakentamishankkeen loppuun saattamisesta sekä yhtiön hallinnon järjestämisestä.	Tavoite toteutui.

Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniyhtiöille asetetuista neljästä tavoitteesta kolme (3) toteutui ja yksi (1) jäi toteutumatta, johtuen Niemenmaan Lämpö Oy:n toteutumattomasta myynnistä.

9 Tarkastuslautakunnan vuoden 2022 työohjelmaan perustuvat kunnan toimintaa koskevat arvioinnit

9.1 Konserni hallinto

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Mikko Kuopalle kuuluu konsernihallinnon vastualueen tarkastaminen. Vuoden 2022 työsuunnitelmassa oli erityisenä arviointikohteena työllisyyspalveluiden sekä henkilöstön kehitys.

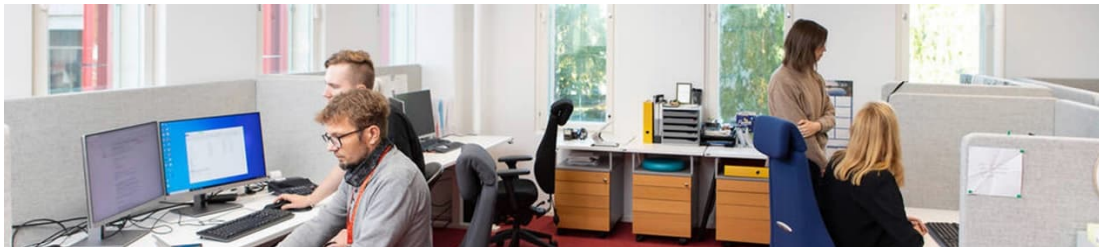
Kuntakonsernin kehitys

Kunta onnistui pääosin talousarvioissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa eikä kunnan taloudessa ollut vuoden 2022 aikana yllättäviä tai merkitykseltään suurta menojen kasvua. Kuntakonsernin talous toteutui myös valtuuston päätösten mukaisesti. Tulojen ennakoitua parempi kehitys merkitsi Pirkkalan kunnalle noin 4,2 miljoonan euron ylijäämää vuodelle 2022, joka poikkesi talousarviosta.

Kuntastrategiassa vuoden 2022 aikana painotettiin uusien yritystonttien luovuttamista kaavoituksen valmistumisen myötä, tietojohtamisjärjestelmän kehittämistä, digisuunnitelman päivittämistä ja työllisyyskokeilun jatkamista.

Vuonna 2022 suurimmiksi haasteiksi nousivat hyvinvointialueen muodostumiseen liittyvät tekijät, kuten henkilöstön siirrot ja uusien yhteistyömallien rakentaminen. Hyvinvointialueen muutos ei vaikuttanut Pirkkalan kunnan kustannusten kehitykseen. Verotulojen leikkaus vastasi toteutuneita kustannusten muutoksia sosiaali- ja terveystaloudessa.

Kunta on pysynyt elinvoimaisena väestömäärän kasvaessa suunnitelmallisesti ja palvelut ovat monipuolistuneet.

Henkilöstö vuonna 2022

Pirkkalan kunnan henkilöstökulut olivat vuonna 2022 noin 66,5 milj. euroa eli kasvua oli noin 4,94 %. Tähän vaikutti mm. henkilöstömäärän kasvu, ennakoitua suuremmat sijaiskulut ja vuodelle 2022 kohdistuneet virka- ja työehtosopimusten yleiskorotukset ja paikalliset järjestelyerät. Korona-ajalta Pirkkalan kunnalla oli paikallisia sopimuksia 31.12.2022 saakka, koskien koronasta johtuvaa työtä. Vuonna 2022 maksettiin korotettuja lisiä kuten hälytysrahaa ym. koronatyössä olleille. Rekrytointipalkkioita maksettiin mm. kotihoidossa.

Henkilöstön tulovaihtuvuus kasvoi edellisestä vuodesta hieman ja oli 14,6 %. Vuoden 2022 lopussa Pirkkalan kunnan henkilöstöstä siirtyi Pirkanmaan hyvinvointialueelle noin 400 henkilöä, joka nosti päättävien palvelussuhteiden määrää. Lähtövaihtuvuus hyvinvointialueelle siirtyneiden ohella kuitenkin kasvoi myös edelliseen vuoteen verrattuna ja oli vuonna 2022 8,5 %, yhteensä 94 henkilöä.

Vakinaiset	Luku- määrä 2022	Vaihtu- vuus % 2022	Luku- määrä 2021	Vaih- tu- vuus % 2021	Luku- määrä 2020	Vaih- tu- vuus % 2020	Luku- määrä 2019	Vaihtu- vuus % 2019
Alkaneet pal- velusuhteet	162	14,6	155	14,0	130	12,1	119	11,3
Päätyneet palvelusu- hteet, joista	531	47,8	85	7,7	101	9,4	78	7,4
eläkkeelle siirtyneet	20	1,8	29	2,6				
siirtyminen HVA	417	37,5						
muu syy	94	8,5	56	5,0				

Taulukko 8. Henkilöstön vaihtuvuus Pirkkalan kunnassa 2019–2022.

Yhtenä vuoden 2023 strategian ja talousarvion tavoitteena on panostaa työnantajaimagon parantami-
seen. Varhaiskasvatuksessa ja asiantuntijatasolla on ollut haasteita henkilöstön saatavuudessa Pirkka-
lassa ja koko seutukunnan tasolla. Työuupumus nimettiin yhdeksi syyksi työpaikan vaihtamiseen ja
osalla siihen vaikuttaa palkkaus.

Taulukko 9 esittää terveysperusteiset poissaolot Pirkkalan kunnassa vuonna 2022. Henkilöstökerto-
muksessa nostetaan esille, että erityisesti lyhyet poissaolot kasvoivat voimakkaasti vuonna 2022. Taus-
talla on esimerkiksi koronan sekä ylähengitystieinfektioiden aiheuttamat lyhyet poissaolot. Yhteensä
poissaoloja kertyi koko henkilöstölle 33 177 kalenteripäivää (sairaus ja työtapaturmat), joka on 4800
kalenteripäivää enemmän kuin vuonna 2021.

Terveysperusteinen poissaolo	1.1.-31.12.2021							Poissaolo %
	1-3	4-29	30-60	61-90	91-180	181-	Yht	
Kalenteripäivinä	5 625	11 949	3 989	3 090	3 420	304	28 377	5,8
Prosenttiosuus sairauspoissaoloista	20,1 %	42,7 %	14,3 %	11,0 %	12,2 %	1,1 %		
Terveysperusteinen poissaolo	1.1.-31.12.2022							Poissaolo %
	1-3	4-29	30-60	61-90	91-180	181-	Yht	
Kalenteripäivinä	7 759	15 831	3 899	2 131	1 670	1 887	33 177	6,8
Prosenttiosuus sairauspoissaoloista	24,3 %	49,6 %	12,2 %	6,7 %	5,2 %	5,9 %		
Muutos								
Kasvu / lasku kal. päivinä	2 134	3 882	-90	-959	-1 750	1 583	4 800	

Taulukko 9. Terveysperusteiset poissaolot Pirkkalan kunnassa 2022

Pirkkalan työllisyyden kehitys ja työllisyyspalveluiden toiminta vuonna 2022

Työttömien työnhakijoiden määrä laski kaikissa maakunnissa, mutta suurin lasku oli Pirkanmaalla 8,6 %. Pirkkalassa työttömien määrä vuodenvaihteessa oli 602 henkilöä mikä oli 38 henkilöä vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Työttömyys oli 6,1 % työvoiman 9891 henkilön kokonaismäärästä. Miehiä oli työttömistä 325 ja naisia 277 alle 20-vuotiaita 21 ja alle 25-vuotiaita 95 henkilöä. Työttömistä pitkäaikaistyöttömiä oli 181 työtöntä.

Alle 20-vuotiaita nuoria oli työttömänä 21 nuorta ja alle 25-vuotiaita nuoria oli työttömänä 95 nuorta työnhakijaa. Nuorten työttömyyden torjunnassa on keskeisenä paikalliset palvelut ja niiden toimivuus. Pirkkalassa on kehitetty Pirkanmaalla 16–29-vuotiaille erityinen ”Peliluola” -peli, jonka tarkoituksena saada eniten syrjäytymisvaarassa olevat nuoret toimintaan mukaan. Discord-palvelin toimii kaikkina vuorokauden aikoina ja on erityisesti suunnattu peleistä kiinnostuneille nuorille. Etsivä nuorisotyö on aktiivisesti mukana toiminnassa.

Taulukko 10 esittää työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain Pirkanmaalla (lähde ELY-keskus).

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT JA AVOIMET TYÖPAIKAT KUNNITTAIN 2022 JOULUKUUN LOPUSSA
ELY-KESKUS: PIRKANMAA

Kunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat				Vamm. ja Avoimet					
		Osuus-% työvoimasta	Yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 20- vuotiaat	Alle 25- vuotiaat	Yli 50- vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	pitkäaik. sairaat	työ- paikat
Akaa	7 532	8,8	660	361	299	18	74	270	191	88	101
Hämeenkyrö	4 680	8,1	380	231	149	8	31	181	105	76	40
Ikaalinen	2 773	10,3	286	167	119	7	25	123	63	42	34
Juupajoki	741	7,2	53	30	23	0	...	27	13	10	15
Kangasala	15 562	6,7	1 039	621	418	23	92	478	323	213	316
Kihniö	769	7,5	58	27	31	32	22	17	...
Kuhmoinen	787	10,8	85	56	29	...	9	52	28	18	14
Lempäälä	11 603	6,0	698	376	322	15	68	275	211	100	163
Mänttä-Vilppula	3 834	9,3	358	229	129	12	49	151	78	64	80
Nokia	16 562	7,5	1 239	654	585	40	155	443	336	157	233
Orivesi	3 875	9,2	355	207	148	...	24	167	81	70	54
Parkano	2 543	9,6	244	133	111	...	24	114	61	47	52
Pirkkala	9 891	6,1	602	325	277	21	95	211	181	64	214
Punkalaidun	1 093	5,7	62	43	19	...	6	29	13	14	...
Pälkäne	2 799	6,3	176	91	85	...	9	96	42	33	45
Ruovesi	1 623	8,7	142	79	63	...	11	75	33	30	27
Sastamala	10 124	7,1	715	409	306	15	63	332	135	93	165
Tampere	121 466	10,2	12 353	6 928	5 425	230	1 483	3 510	3 465	1 126	4 056
Urjala	1 927	9,1	175	95	80	...	15	84	50	30	32
Valkeakoski	9 095	9,8	888	508	380	27	124	337	250	139	157
Vesilahti	2 132	5,1	108	56	52	5	12	51	27	20	15
Virrat	2 535	8,6	219	146	73	8	19	109	52	49	33
Ylöjärvi	16 166	5,7	919	511	408	21	89	394	217	117	208
Yhteensä	250 112	8,7	21 814	12 283	9 531	469	2 487	7 541	5 977	2 617	6 064

Taulukko 10. Avoimet työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain 2022 joulukuun lopussa. ELY-keskus: Pirkanmaa 2022

Työllisyyspalveluiden toimintaympäristö muuttui vuoden 2022 lopussa, kun kuntoutuspalvelut siirtyivät hyvinvointialueelle. Kuntouttavassa työtoiminnassa Pirkkalan kunnalla on oma vastinpari Pirkanmaan hyvinvointialueella, joka mahdollistaa tehokkaamman palvelujen saannin asiakkaille. Lakimuutosten johdosta joudutaan luopumaan käytössä olleesta ”vankäri mallista”, jossa kunta maksoi määrätyn ajan työllistävälle yritykselle työttömän palkkaa. Enää tämä ei ole mahdollista. Tulevaisuudessa kuntakoikeilu päättyy vuonna 2025, jolloin kaikki työttömät siirtyvät kuntien vastuulle. Kuntoutuspalvelut ovat hyvinvointialueella, mutta työttömien työllistäminen edelleen kuntien vastuulla.

Työllisyys kehittyi myönteisesti vuonna 2022 Pirkkalassa. Työllisyyden parantuminen pienensi työmarkkinatuen kuntaosuutta 1,1 miljoonasta eurosta 933 000 euroon. Maailman tilanteen muutokset voivat kuitenkin tuoda yllätyksiä myös työllisyyskehitykseen, joka nyt näyttää suhteellisen vakaalta. Pirkkalan etuna on monipuolinen yritys rakenne, jolloin ei olla yhden tai kahden suuren yrityksen varassa. Taulukko 11 erittelee Pirkkalan kunnan alueella toimivat suurimmat yksityiset yritykset. Huomiona, taulukosta puuttuvat julkiset työnantajat.

Yritys	Toimiala
Komatsu Forest	moottoriajoneuvojen tukku
Rotator	moottoriajoneuvojen tukku
Vesivek	rakennustoiminta
Aki Hyrkkönen	talonrakennus
Marvea	talonrakennus
Suomen Rakennuskone Oy	moottoriajoneuvojen tukku
Alasen Rakennus Oy	talonrakennus
Brand toimitilat Oy	talonrakennus

Taulukko 11. Pirkkalan kunnan alueella toimivat suurimmat yksityiset yritykset (taulukossa ei ole julkisia työnantaja)

KEHITYSKOHTTEET JA SUOSITUKSET:

Yritys- ja liike-elämälle tulee olla vastaisuudessa monipuolisia yritystontteja tarjolla.

Henkilöstön pysyvyyden varmistamiseksi tulee tehdä toimenpiteitä palkkauksen ja työhyvinvoinnin saralla.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Työpaikkaomavaraisuus on kasvanut hyvin Pirkkalassa, mikä tukee myös kokonaisuudessaan työllisyysastetta. Koulutusta on kehitetty myös työllisyyden tukemiseksi.

9.2 Hyvinvointitoimiala / Perusturva

Tarkastuslautakunnan jäsenille Satu Mäkelälle ja Matti Pirhoselle kuuluu hyvinvointitoimialan perusturvan vastuualueiden tarkastaminen. Vuoden 2022 työsuunnitelmassa oli erityisen arviointikohteena hyvinvointitoimialan toimintaympäristön muutos hyvinvointialueelle siirtymän seurauksena ja sosiaalipalveluiden lastensuojelu- ja perhetyö.

Vuosi 2022 oli viimeinen, jossa sosiaali- ja terveyspalvelut olivat kunnan järjestämisvastuulla, kun Pirkanmaan hyvinvointialue aloitti toimintansa vuoden 2023 alusta. Tämä on huomioitu myös tarkastuksessa ja hyvinvointialueelle siirtymä on vaikuttanut tarkastuksen toteuttamiseen.

Terveyspalvelut

Terveyspalveluiden tilanne on vuoden 2022 osalta ollut haastava edelleen jatkuneen koronapandemian vuoksi. Koronatoimet ovat sitoneet henkilöstöä ja yleinen alan henkilöstöpula on vaikeuttanut jonkin verran toimintaa. Henkilökunnan poissaoloja on ollut erityisen paljon alkuvuoden ja loppuvuoden aikana. Hoitohenkilökunnan työtaistelutoimet vaikuttivat myös palvelujen tarjontaan alkuvuoden aikana. Tästä huolimatta lakisääteiset palvelut on pystytty järjestämään kuntalaisille, vaikka odotusajat palveluihin ovat pidentyneet.

Taulukosta 12 näkyy hoitokasojen lukumäärä eriteltynä pirkkalaisten ja vesilahelaisten hoitokasojilla. Pääosin sekä Pirkkalan että Vesilahden potilaat on pystytty hoitamaan Pirkkalan terveyskeskussairaalan vuodeosastolla joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Tilaston mukaan toukokuusta joulukuuhun välisenä 8kk aikana ulkokunnat ovat laskuttaneet Pirkkalaa yhteensä 51 päivästä eli keskimäärin kuukaudessa näitä hoitopäiviä on 6 kpl. Tuolla keskiarvolla laskettuna vuositasolla pirkkalalaisia potilaita hoidetaan ulkopaikkakunnilla noin 76 hoitopäivän verran. Pirkkalassa hoidettiin vuoden 2022 aikana joulukuuhun mennessä ulkopaikkakuntalaisia 387 hoitopäivän verran. Pirkkalassa terveyskeskussairaalla oli paikanodottajia tehostettuun asumispalveluysikköön tarkastushetkellä joulukuussa kaksi, mutta ajoittain paikan odottajia on ollut yhtäaikaaisesti jopa neljä.

Terveyskeskussairaala kuormituslilasto 2022												
Pirkkalan terveyskeskus	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
Hoitokasojen lukumäärä	82	88	101	79	104	94	93	114	101	95	100	
- josta pirkkalalaiset	65	71	78	64	82	77	72	86	74	75	82	
- josta vesilahelaiset	16	14	19	8	9	13	13	12	8	12	16	
- josta ulkokuntalaiset	1	2	3	5	12	2	7	14	15	6	2	
- josta vapaan hoidon valinta	0	1	1	2	1	2	1	2	4	2	0	
Hoitopäivien lukumäärä	909	849	955	861	846	910	885	894	869	935	904	
- josta pirkkalalaiset	684	698	813	685	697	696	740	722	698	741	753	
- josta vesilahelaiset	220	135	134	124	63	187	94	97	54	133	148	
- josta ulkokuntalaiset	5	5	5	43	77	2	33	67	100	47	3	
- josta vapaan hoidon valinta	0	11	3	9	9	25	18	8	17	14	0	
Vuodepaikkojen lukumäärä	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
Kuormitusaste	97,63	101,07	102,69	95,67	90,75	101,11	95,16	96,13 %	96,56 %	100,54 %	100,44	
(poistettu lomapäivät ja lähtöpäivät, jos siirtynyt laitokseen)												
Pitkäaikaispotilaita kuukauden viimeisenä päivänä												
Asumispalvelupaikkaa odottavat kuukauden viimeisenä päivänä												

Taulukko 12. Pirkkalan terveyskeskussairaalan kuormituslilastot vuonna 2022 joulukuussa

Tarkastuslautakunta kiinnitti vuoden 2021 arviointikertomuksessa huomiota puhelinpalvelun toiminnassa ilmenneisiin haasteisiin ja niihin on nyt pystytty vastaamaan ja toimintaa on kehitetty ja siihen on suunnattu enemmän resursseja. Sähköisiä palveluita on otettu myös vuoden 2022 aikana laajemmin käyttöön.

Henkilöstöpuhlasta huolimatta rekrytoinnissa on tullut onnistumisia eri sektoreilla ja palvelut esim. hammashoidossa ja terveyskeskussairaalassa on turvattu. Henkilöstöpuhlata rasittaa erityisesti mielenterveyspalveluita erikoissairaanhoidossa, joissa jonoja kertyy. Pirkkalassa on nuorisopsykiatriassa kolmen hengen tiimi, jossa nuoriso- ja lastenpsykiatrin palvelut on hankittu ostopalveluna osaajapuhlata johtuen.

KEHITYSKOHTTEET JA SUOSITUKSET:

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa ongelmia aiheuttaa valtakunnallinen puhlata osaajista.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Terveyspalvelujen tilanne on tarkastuksen perusteella hyvä eli ei merkittäviä poikkeamia tuloksellisuuden osalta. Lakisäätöiset palvelut on tuotettu määräajassa.

Sosiaalipuhluiden menot lastensuojelussa vuonna 2022

Lastensuojelun sosiaalityön asiakkaiden määrä on vähentynyt hieman vuoden 2022 aikana. Vuonna 2022 asiakkaita oli 134, kun vuonna 2021 asiakkaita oli 139. Lapsia sosiaalihuollon asiakkaina oli vuonna 2021 76 lasta ja 2022 78 lasta. Kuitenkin lastenhuollon sijaishuollon ja avohuollon sijoitusten menot alle 18-vuotiailla on kasvaneet merkittävästi: vuonna 2021 noin 763 000 euroa ja vuonna 2022 noin 920 000 euroa, vaikka asiakasmäärät ovat pysyneet samana.

Ikääntyneiden palvelut

Korona-aikaa on seurannut ikääntyneiden palveluissa rajoitusten purku vuonna 2022. Myös lähitoritointi käynnistyi jälleen.

Hyvinvointialueen valmisteluun kiinteästi liittyvien hankkeiden (PirSOTE, PirKATI, PirKOTI) tavoitteiden mukaiseen kehittämiseen osallistuttiin aktiivisesti Pirkkalan kunnassa. PirKATI-hankkeen myötä kotihoidossa vakiintui kuvapuhelimen kautta toteutettava palvelu ja syksyn 2022 aikana otettiin käyttöön lääkeautomaattipalvelu. Teknologisten ratkaisujen avulla saatiin kohdennettua fyysiset ja oikea-aikaiset kotikäynnit asiakaslähtöisesti.

Taloudellisesti toimintamäärärahojen ylitys johtui sijaismäärärahojen kasvusta sekä työvoiman vuokrauksen kasvusta rekrytointihaasteiden vuoksi. Toimintatuotot ylittivät arvioitua suuremmasta asiakasmaksutuotosta ja kotikuntakorvauksista.

Kotihoidon käyntimäärät laskivat arvioitua enemmän, koska käyttöön otettiin hyvinvointialueelle siirtymisen vuoksi yhdenmukaiset myöntämisen perusteet (tiukemmat kriteerit).

Vuoden 2022 lopussa lakisäätöinen henkilöstömitoitus oli 0,6 työntekijää / asiakas. Mitoitus ympärivuorokautisessa palveluasumisessa 1.4.2023 alkaen on vähintään 0,65 työntekijää asiakasta kohden ja 1.12.2023 vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohden (siirretty). Pirkkalassa asumis- ja hoivapalveluiden henkilöstömitoituksen nousu 1.1.2022 alkaen toteutettiin lisäämällä kolme hoiva-avustajan vakanssia. Kaksi vakanssia saatiin täytettyä vakinaisesti ja yksi sijaisjärjestelyin. Hoitotyön työvoiman saatavuuden heikentymisen vuoksi otettiin käyttöön korotettu hälytyskorvaus ja vuoronvaihtokorvaus sekä rekrytointilisä. Hoitajamitoituksen vaateet toteutuivat.

Ennakoivia ja varhaisia tukipalveluita kehitettiin. Pirkkalan asiakasohjauksen resurssointia vahvistettiin yhdellä vakanssilla tukemaan oikea-aikaista palvelutarpeiden arviointia. Asiakkaita ohjattiin lisäksi lähitorille sekä hakemaan apua arjen tukeen maakunnallisesta neuvontapuhelinpalvelusta.

Ikääntyvien kuntalaisten asumisen kehittämiseen Ikäohjelman (2021–2025) mukaisten tavoitteiden toteuttamiseksi Pirkkalan kunta sai keväällä Ympäristöministeriön myöntämän hankerahoituksen hankkeelle ”Viiden tähden asumista kaikille varttuneille” (8/2022–6/2023). Pirkkalassa kuten myös muulla Suomessa väestö ikääntyy, erityisesti yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa seuraavien 10 vuoden aikana. Tarve asumisratkaisujen kehittämiseksi on näkynyt ennenaikaisena hakeutumisenä tehostetun palveluasumisen piiriin. Tämä kertoo välimuotoisten ratkaisujen tarpeesta (eli ns. tavallisen asumisen ja tehostetun palveluasumisen välillä olevaa, ikäystävällistä asumista kaivataan).

Hanketyö käynnistyi elokuussa 2022 ja hankerahoituksella palkattiin määräaikainen asumisen asiantuntija. Hankkeessa kehitetään ikääntyneiden asumista – punaisena lankana erityisesti ennakointi ja varautuminen. Hankkeessa nähdään, että kaksi tärkeää tahoa asumisen ennakoinnissa ovat: a) kunta-laiset itse (eläkeiän kynnyksellä olevat ennakoivat omaa asumistaan), jotka tarvitsevat neuvontaa ja tukea, b) kunta, jolla tulee olla tiedossa asumisen tarpeet ja toiveet, jotta voi edistää yhdyskuntasuunnittelun ja kaavoituksen kautta ikäystävällistä asumista. Hankkeen puitteissa vuonna 2022 kaikkiaan tavoitettiin asukastilaisuuksissa tai muissa kohtaamisissa noin 150 ikäihmistä. Tilaisuuksia järjestettiin yhteensä viisi (5) ja hanke on käynnistänyt keskusteluja uuden senioriasumisen edistämiseksi. Hanke on myös tuottanut asumisen verkkosivut, jotka ovat osa ikääntyneiden elintapaohjausta.

Kotiateriapalvelu ja aterioiden kotiinkuljetuspalvelu kilpailutettiin Vesilahden kanssa. Hankinnan arvo koko sopimuskaudelle on noin 60 000 euroa.

Moniammatillista ja laaja-alaista palvelutarpeen arviointia kehitettiin vuoden 2022 aikana ja se toteutui tavoitteiden mukaisesti.

KEHITYSKOhteet JA SUOSITUKSET:

Hoitajamitoituksen työajanseurannassa tunnistettiin tarkastuksessa puutteita käytännöllisyydessä, jotka vaikeuttavat hoitajien työskentelyä.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Merkittävää vuoden 2022 ikääntyneiden palveluissa on asumisen kehittäminen hankerahoitus, jolla kuntaan palkattu asumisen asiantuntija.

Pirkkalan asiakasohjauksen resurssointia vahvistettiin yhdellä vakanssilla tukemaan oikea-aikaista palvelutarpeiden arviointia. Asiakkaita ohjattiin lisäksi lähitorille, joka käynnistyi syksyllä.

Asumis- ja hoivapalveluiden henkilöstömitoituksen nousu 1.1.22 alkaen toteutettiin lisäämällä kolme hoiva-avustajan vakanssia. Kaksi vakanssia saatiin täytettyä vakinaisesti ja yksi sijaisjärjestelyin. Hoitotyön työvoiman saatavuuden heikentymisen vuoksi otettiin käyttöön korotettu hälytyskorvaus ja vuoronvaihtokorvaus sekä rekrytointilisä. Hoitajamitoituksen vaateet toteutuivat.

9.3 Hyvinvointitoimiala / Sivistys

Tarkastuslautakunnan jäsenille Riitta Kuismaselle ja Joni Schultzille kuuluu hyvinvointitoimialan sivistyksen vastuualueiden tarkastaminen. Vuoden 2022 työsuunnitelmassa erityisenä arviointikohteena oli kirjastopalvelut sekä varhaiskasvatus ja perusopetus muuttuneessa toimintaympäristössä hyvinvointialueelle siirtymän aikana.

Varhaiskasvatus

Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää sote-alueen yhdyspintojen toiminnan varmentamiseksi tehtyt toimet ja niiden onnistuminen sekä miten kuntastrategian tavoitteita toteutettiin vuonna 2022. Riskinä on ollut, että toimintojen siirtyessä kunnalta hyvinvointialueelle vakiintuneiden yhteistoimintamuotojen toimivuus vaarantuu, jos yhdyspinnat eivät ole selkeästi määritelty.

Hyvinvointialueelle siirtymän valmistelu vuonna 2022

Hyvinvointialueelle vuoden 2022 lopussa siirtyivät keskeiset varhaiskasvatuksen yhteistyökumppanit kuten lastenneuvola, perheneuvola sekä sosiaali- ja lastensuojelutyö. Näissä sosiaali- ja lastensuojelutyön rooleissa on ollut hieman epävarmuuksia henkilöstön vaihtuvuudesta johtuen. Olemassa olevien systemaattisten rooleihin sidottujen prosessien toivotaan toimivan jatkossakin, vaikka yhteyshenkilöiden tunnistaminen on vaikeutunut hyvinvointialueen myötä.

Kuntastrategian toteuttaminen

Kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti ympäristöarvojen ja lähiluonnon hyödyntäminen lasten ja nuorten arkiliikunnassa painottui. Hyviä toimintamalleja jatkettiin aiemmilta vuosilta. Tämän lisäksi lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitoja kehitettiin yhtenä painopistealueena. Erilaiset hankkeet kuten Huomaa hyvä, Viiden tähden vihjeet ja menetelmät kuten sovittelumenetelmä tukivat kuntastrategian tavoitteiden toteuttamista. Palvelunohjauksen kehittäminen jatkui yhtenäisen kasvun ja opin polun toteuttamiseksi. Vakapo ja Nepsy jatkuivat, ja koulupolkua pyritään huomioimaan varhaiskasvatuksen sijoittelussa. Kaksivuotinen esiopetuksen kokeilu oli seurannassa ja huomioitiin vuonna 2022 tehdyssä palveluverkkosuunnitelmassa. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnettiin varhaiskasvatuksessa Digitutor -hanketyössä, työvuorosuunnittelussa (robotisaatio) ja laitekantaa uudistettiin.

Vuonna 2022 varhaiskasvatuksen toimintaan vaikuttivat monet seikat. Koronapandemian seuraukset näkyvät vielä toiminnassa. Henkilöstön saatavuus on myös Pirkkalassa ollut haasteellista, kuten valtakunnallisesti. Varhaiskasvatuslaki muuttui lasten tuen osalta kolmitasoiseksi, jonka seurauksena prosessit tarkastettiin. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita päivitettiin painottamaan inklusiivista ajattelua ja digitaalisuutta. Alle kolmivuotiaiden määrä kasvoi varhaiskasvatuksessa, mikä siirsi toiminnan painopistettä ja vaati lisää resursseja. Rahoitusta on haettu useisiin valtakunnallisiin hankkeisiin. Sivistyksen palveluverkkoselvitys tehtiin ja neuropsykiatrisen valmennuksen kehittäminen jatkui. Ilkivallan ja häiriökäyttäytymisen ehkäisemisen monialainen työryhmä perustettiin etsimään keinoja ilki-vallan ennaltaehkäisemiseen.

Perusopetus

Hyvinvointialueelle siirtymän valmistelu

Myös perusopetuksessa hyvinvointialueelle siirtymä ja sen valmistelu näkyivät vuonna 2022. Hyvinvointialueella toimialalta siirtyi opiskeluhoito eli koulupsykologit, koulukuraattorit, kouluterveydenhoitajat ja psykiatriset sairaanhoitajat. Toiminta jatkuu kuitenkin samoissa tiloissa uudella työnantajalla.

Hyvinvointialueuudistuksessa onnistuneena pidettiin tiiviinä säilynyt yhteistyö opiskeluhoiton tiimin kanssa. Edelleen pidetään ajankohtaisista asioista tapaamisia säännöllisesti. Systemaattiset prosessit ovat käytössä opiskeluhoiton ohjautumiseen koulujen tasolla, joiden kautta toiminta on jatkunut toistaiseksi entisellään. Onnistumisena voidaan pitää myös viestintäkanavan eli Wilman käytön jatkamista, joten tiedonsaanti helpottunut. Hyvinvointialueelle siirtymän valmistelussa tuli esiin, että kunnan hyvinvointityöhön tulee ennaltaehkäisevää työtä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, mahdollisesti hankkeiden muodossa. Merkittäviä kipukohtia ei tarkastuksessa noussut esille liittyen hyvinvointialueuudistukseen, vaikka toimintojen yhteensovittaminen ja vastinparien muodostuminen ottaa oman aikansa. Palveluiden riittävyys täytyy pitää mielessä hyvinvointialueen siirtymän edetessä.

Henkilöstön osalta vuonna 2022 henkilöstömitoitukset täytettiin lähes täysin oppilashuollon järjestämisvastuun ollessa Pirkkalan kunnalla. Kuraattorimitoitus täytettiin vuoden 2022 aikana, psykologimitoitus oli hieman vajaa, mutta asiaa seurataan hyvinvointialueen toiminnan kehittyessä. Mitoitus tuli lakiin vuoden 2022 alussa kuraattoreille, ja on tulossa 1.8.2023 psykologeille. Haasteena on ollut henkilöstön saatavuus, muttabvakinaistukset helpottivat siirtymää. Tulevaisuudessa haasteeksi voi muodostua se, että henkilöstön esimiehenä toimii hyvinvointialue, mutta operatiivista toimintaa hoitaa kunta. Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointityö nousi vielä aiempaa suurempaan rooliin koronan päätyttyä.

Kuntastrategian toteuttaminen

Vuonna 2022 opetuksessa painottui lyhytaikaisten sijaisten saatavuuden haasteet. Vuokratyöfirmojen käytön osuus ei kuitenkaan ole kasvanut saatavuuden haasteista huolimatta. Henkilöstön vaihtuvuus on myös lisääntynyt.

Kuntastrategian tavoitteita ja toimenpiteitä on toteutettu perusopetuksessa moninaisesti. Toimintaa ohjaa kasvun, opin ja hyvinvoinnin polku. Tavoitteita tukevia hankkeita olivat mm. Harrastava Pirkkala (mukana paikalliset urheilujärjestöt, vapaa-aikatoiminnan tilat), Lukuiloa Pirkanmaan esi- ja alkuopetukseen, sitouttava koulu-yhteistyö, OppilasAgentti – osallistaminen, Nepsy-työ ja Kultsu-kulttuuri-polku. Koulujen omia fiiliskyselyitä toteutettiin vuonna 2022 ja koulujen hyvinvointiprofiili toteutetaan vuonna 2023, jolloin se mittaa osin myös vuoden 2022 toimia ja niiden vaikutuksia. Kouluterveyskysely toteutettu keväällä 2023, mikä mittaa myös vuoden 2022 toimintaa pitkäjänteisesti. Jatkossa kouluterveyskyselyt toteutetaan joka toinen vuosi ja koulujen hyvinvointiprofiili joka vuosi.

Syksyllä 2022 opetuksessa päivitettiin opintosuunnitelman perusteet. Erityisiä kohteita olivat kurinpito ja puuttuminen, johon liittyvä työ jatkuu syksyllä 2023 voimaan tulevalla poissaoloihin puuttumisen mallilla. Ryhmäkoot ovat pysyneet maltillisella tasolla. Monialainen ilkivallan ehkäisemisen työryhmä aloitettiin vuonna 2022 ja työ jatkuu ilkivaltaan puuttumisen keinojen etsimiseksi. Palveluverkkoselvitys valmistui ja tuo näkymää tuleville vuosille. Kouluhankkeet etenivät pitkälti suunnitelmien mukaisesti Kirkkonylän koulun saneerauksen ja Koulu Kampuksen rakentamisen osalta.

KEHITYSKOhteet JA SUOSITUKSET:

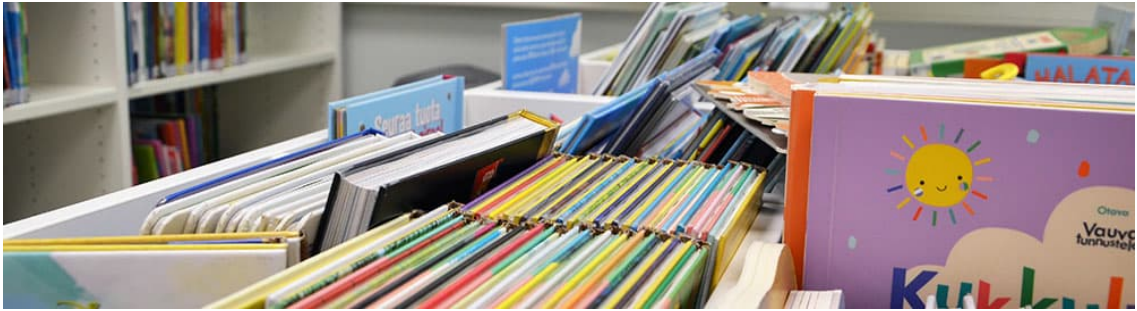
Ilkivaltaa ja häiriökäyttäytymistä esiintyy valitettavan paljon ja se aiheuttaa merkittäviä kustannuksia, esimerkkinä Kurikansiiven tulipalo. Kameravalvonta on kustannustehokasta ja sen edelleen lisääminen on suositeltavaa ilkivallan ehkäisemiseksi.

Henkilöstön vaihtuvuus varhaiskasvatuksessa nousi tarkastuksessa esille. Tätä tulee seurata tulevaisuudessa sekä tehdä tarvittavia toimenpiteitä pitovoiman tukemiseksi.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Monialainen työryhmä ilkivallan ja häiriökäyttäytymisen ennaltaehkäisemiseksi on hyvä reagointi tilanteeseen.

Hyvinvointialueelle siirtymän toteutus on tarkastuksen perusteella ollut sujuvaa ja toimintojen jatkuvuus turvattiin.

Kirjastopalvelut

Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää kirjaston käyttöasteen muutokset sekä tulevaisuuden kehittämiskohteet.

Kirjastopalveluissa esiin on noussut lasten ja nuorten lukemisen sekä kirjaston käytön väheneminen. Taulukossa 13 on kuvattu kokonaislainausten määrän muutosta Pirkkalassa verrattuna koko maahan vuosina 2002, 2012 ja 2022. Kokonaislainausten määrä on vähentynyt Pirkkalassa vuosien saatossa 1,4 prosenttiyksikköä, mutta lasku on selkeästi koko maata pienempi. Koko maassa samalla ajanjaksossa laskua on jopa 6,1 prosenttiyksikköä.

Vuosi	2002	2012	2022
Pirkkala kokonaislainaus / Asukasluku	19,11	20,92	17,71
Koko maa kokonaislainaus / asukasluku	20,68	17,65	14,58

Taulukko 13. Kirjaston kokonaislainausten kehitys vuosina 2002, 2012 ja 2022 Pirkkalassa ja koko maassa

Ratkaisuna vähentyneeseen kirjaston käyttöön voisi olla esimerkiksi teemapäivien järjestäminen ja mediakasvatus kirjastopalveluiden toimesta. Lukemisen vähentyminen liittyy syrjäytymisriskiin ja kirjatoimi voisi siihen vaikuttaa.

Kirjaston henkilöstö toivoo pidettävän kiinni kirjaston perustehtävästä eikä välttämättä oheistoiminnasta kuten erilaisesta harrastustoiminnasta. Keskiössä tulisi olla palvelut medialukutaidon kehittämisessä, digineuvonnassa ja lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä kirjastopalveluiden keinoin.

KEHITYSKOHTTEET JA SUOSITUKSET:

Lukeminen on vähentynyt ja huoli lukutaidon ja medialukutaidon laskemisesta on noussut. Kirjaston on hyvä panostaa tähän mediakasvatukseen keinoin, mihin tulisi allokoida riittävät resurssit.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Kirjaston käyttöaste (lainausta/asukas) Pirkkalassa on laskenut vain 1,4 prosenttiyksikköä viimeisen 20 vuoden aikana, kun se koko maassa on laskenut samalla ajanjaksolla jopa 6,1 prosenttiyksikköä.

9.4 Yhdyskuntatoimiala

Tarkastuslautakunnan jäsenille Pia Schildtille ja Ahto Aunelalle kuuluu yhdyskuntatoimialan vastuualueiden tarkastaminen. Vuoden 2022 työsuunnitelmassa arvioinnin erityisinä arviointikohteina olivat pelastustoimi.

Pelastustoimi

Pirkanmaalla pelastustoimi on alueellisesti järjestetty. Sen toimialueena ovat kaikki 22 Pirkanmaan kuntaa. Palo-, pelastus- ja ensihoito on vuoden 2022 loppuun asti ollut lakisääteisesti kuntien vastuulla. Pirkkalan kunta on tehnyt pelastustoimesta sopimuksen Pirkanmaan pelastuslaitoksen kanssa.

Tampereen kaupunki vastaa pelastustoiminnan hallinnosta. Sopijakuntien yhteistyöelimenä on neuvottelukunta, jonka jäsenet valitaan kuntavaalien perusteella. Pelastuslaitos valvoo ja tekee tarkastuksia toimialueellaan ja antaa kunnalle lausuntoja mm. rakennuslupa-asioissa.

Palvelutasopäätöksestä päättää Tampereen kaupunginhallitus Pirkanmaan pelastuslaitoksen neuvottelukunnan esityksestä alueen kuntia kuultuaan. Pelastuslaitoksen talousarvio hyväksytään Tampereen kaupungin valtuustossa omana alueellisena budjettina. Jos kunta haluaa korkeamman palvelutason, kunta vastaa ylimenevistä kustannuksista.

Sopimuspalokuntana toimii Pirkkalan VPK. Pelastuslaitos tukee VPK-toimintaa, joka tekee yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa.

Hälytysten vasteajat

Vasteajat ovat hälytyksissä toteutuneet hyvin, kun paloasema siirtyi lentoasemalta Kurikantielle Linnakalioon vuonna 2010. Se on ollut iso positiivinen muutos, jonka jälkeen ei juurikaan ole tullut vasteaikojen ylityksiä. Taulukossa 14 on kuvattu pelastuslaitokselle tulleet hälytykset ja niiden keskimääräiset vasteajat Pirkkalassa vuosina 2019–2022.

Vuosi	Hälytyksiä kpl	Toimintavalmiusajan vaatimusten keskiarvo (ensimmäinen yksikkö)	Ensimmäisen yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaika	Erotus%
2019	178	11 min 44 s	9 min 14 s	-21%
2020	188	12 min 26 s	8 min 40 s	-30%
2021	192	12 min 31 s	8 min 24 s	-33%
2022	204	12 min 9 s	8 min 39 s	-29%

Taulukko 14. Pelastuslaitokselle tulleet hälytykset ja vasteajat vuosina 2019–2022 Pirkkalassa

Kuntien maksamat kuntaosuudet määräytyvät väkiluvun mukaisesti. Kustannuskehitys on ollut maltillista, vaikka alueellisesti on rakennettu uusia asemiakin (esim. Kangasala). Pelastuslaitoksen talousarvion mukaisesti kuntaosuudet lasketaan ja tasataan toteutuneen mukaisesti.

Pelastustoimen talous

Pelastustoimen budjetti on Pirkkalassa n. 1,5 M€. Ylityksiä ei ollut, pieniä palautuksia. Kustannuksiin ei voi juurikaan vaikuttaa kunnan omilla toimilla. Pelastustoimen kustannusten kehitys Pirkkalassa on eritelty taulukossa 15.

Vuosi	Asukkaita 31.12.	Tilinpäätös €	€/asukas	nousu ed. vuodesta %/asukas
2019	19 623	1 391 496	70,91	4,0
2020	19 803	1 459 531	73,70	3,9
2021	20 368	1 478 279	72,59	-1,5
2022	20 404	1 561 130	76,51	5,4

Taulukko 15. Pelastustoimen kustannusten kehitys vuosina 2019–2022 Pirkkalassa

Valmiussuunnittelu kunnassa

Valmiusasioita ovat normaaliajan häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikaisen johtamisen ja toiminnan varautuminen. Kunnan varautumistehtävät liittyvät:

- kriittiseen infrastruktuuriin
- väestön toimintakykyyn
- henkiseen kriisinkestävytyteen ja
- sisäiseen turvallisuuteen liittyvissä tehtävissä

Tyypillisiä tällaisia konkreettisia tehtäviä ovat mm. sammutusvesiasiat, huoltovarmuusasiat, väestön suojaaminen ja evakuoinnit. Vaikka pelastustoimi siirtyy vuoden 2023 alusta Pirkanmaan hyvinvointialueelle, valmiussuunnittelu jää kuntien vastuulle.

Pirkkalassa valmiusasioita varten on oma johtoryhmänsä, johon kuuluvat kunnan johtoryhmän lisäksi ylläkäri, ympäristöterveyspäällikkö, tilapalvelupäällikkö ja ICT-asiantuntija. Poikkeusoloissa kunnan päätösvalta siirtyy pormestarille. Poikkeusoloihin siirtymisestä päätöksen tekee valtioneuvosto. Pirkanmaan pelastuslaitos ohjaa ja koordinoi alueellista valmiussuunnittelua, joka valmistetaan kuntakohtaisesti. Pirkkalan kunnan valmiussuunnittelun yhdyshenkilö, hallintojohtaja Olli Niemi, on ollut kuntien edustajana Pelastustoimen siirtymistä hyvinvointialueelle valmisteleavassa jaostossa, ja on ollut valmistelemassa pelastustoimen siirtymistä hyvinvointialueelle.

Valmiussuunnittelua ja poikkeusoloihin varautumista varten on olemassa kunnan ja valtion viranomaisten lisäksi huomattava joukko yrityksiä ja yhteisöjä, jotka osallistuvat omalla toimialallaan valmiussuunnitteluun ja poikkeusoloissa toimimiseen. Asiaa koskevat tiedot ovat suurelta osin salassa pidettäviä.

Pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueelle muuttaa totuttuja toimintatapoja. On tärkeää varmistaa, että kaikki pelastustoimen tehtävät tulevat hoidetuksi ilman katvealueita. Valmiusasioiden hoidon osalta on tärkeää, että Pirkanmaan pelastuslaitoksen valmiuspäällikkö voi jatkaa kuntien valmiusasioiden suunnittelun avustamista ja koordinoimista.

KEHITYSKOHTTEET JA SUOSITUKSET:

Hyvinvointialueen ja kunnan välisen yhteistyön toteutuminen on varmistettava valmiussuunnittelun ja -toiminnan turvaamiseksi monialaisesti. Organisaatio on ollut muodostumassa vuonna 2022.

Kunnan tulee seurata pelastustoimen toimintaa hyvinvointialueelle siirtymän jälkeen.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Vasteajat toteutuivat pelastustoiminnassa hyvin. Kokonaisuutena Pirkanmaan pelastustoimen toiminta on ollut laadukasta.

Maanhankinta ja luovutus, asuntotuotanto

Taulukossa 15 on kuvattu Pirkkalan kunnan maankäytön tunnuslukuja vuosilta 2018–2022.

Maankäytön tunnusluvut vuosilta 2018–2022

MAANHANKINTA ja LUOVUTUS					
	2018	2019	2020	2021	2022
Maanhankinta ha kaikki	16,61	19,39	41,62	42,76	29,37
Maanhankintamenot €	1 392 948	1 392 949	1 576 806	1 680 630	3 631 547
Maanmyyntitulot €	6 091 124	6 091 125	4 723 392	2 598 170	3 265 363
Maanvuokraustulot €	819 329	1 021 418	1 209 637	1 320 852	1 401 857

ASEMAKAAVAVARANNOT ASUMINEN					
Asemakaavavarannot asuminen A (Kunta)	126 695 k-m ² 3 017 as. / 7,5 v.	104 818 k-m ² 2 496 as. / 6,2 v.	102 441 k-m ² 2 439 as. / 6,1 v.	91 811 k-m ² 2 186 as. / 5,5 v.	74 660 k-m ² 1 778 as. / 4,4 v.
Asemakaavavarannot asuminen A (Yksityinen)	29 069 k-m ² 692 as. / 1,7 v.	22 075 k-m ² 526 as. / 1,3 v.	18 900 k-m ² 450 as. / 1,1 v.	26 413 k-m ² 629 as. / 1,6 v.	25 271 k-m ² 602 as. / 1,5 v.
Kaikki asemakaavavarannot asumiselle A (Yhteensä)	155 764 k-m ² 3 709 as. / 9,3 v.	126 893 k-m ² 3 021 as. / 7,6 v.	121 341 k-m ² 2 889 as. / 7,2 v.	118 224 k-m ² 2 815 as. / 7,0 v.	99 931 k-m ² 2 379 as. / 5,9 v.
Luovutettuja ok-tontteja (Kunta)	13	12	15	0	15
Luovutettuja kerros- ja rivitalo-tontteja (Kunta)	4	1	1	1	4

ASEMAKAAVAVARANNOT KAUPPA ja TEOLLISUUS					
Asemakaavavarannot kauppa / teollisuus (Kunta)	145 978 k-m ² 29,20 ha / 5,8 v.	86 252 k-m ² 17,25 ha / 3,5 v.	37 502 k-m ² 7,50 ha / 1,5 v.	39 522 k-m ² 7,90 ha / 1,6 v.	121 928 k-m ² 24,39 ha / 4,9 v.
Asemakaavavarannot kauppa / teollisuus (Yksityinen)	114 272 k-m ² 22,85 ha / 4,6 v.	105 625 k-m ² 21,13 ha / 4,2 v.	96 819 k-m ² 19,36 ha / 3,9 v.	84 604 k-m ² 16,92 ha / 3,4 v.	84 604 k-m ² 16,92 ha / 3,4 v.
Kaikki asemakaavavarannot kauppa ja teollisuus (Yhteensä)	260 250 k-m ² 52,05 ha / 10,4 v.	191 877 k-m ² 38,38 ha / 7,7 v.	134 321 k-m ² 26,86 ha / 5,4 v.	124 126 k-m ² 24,83 ha / 5,0 v.	206 532 k-m ² 41,31 ha / 8,3 v.
Luovutettuja teollisuustontteja (Kunta)	1	2	1	3	2
Luovutettuja liiketontteja (Kunta)	3	1	0	0	0

Asemakaavoja, joista maankäytösopimukset kpl	0	0	1	1	1
Asemakaavoja hyväksytty valtuustossa ha	4,57	45,50	5,40	20,60	44,63

Taulukko 16. Pirkkalan kunnan maankäytön tunnuslukuja vuosilta 2018–2022

Taulukko 17 havainnollistaa Pirkkalan kunnan tunnuslukuja asuntotuotannosta.

Väestö ja asunnot Pirkkalassa 2018–2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018-2022
Väkiluku 31.12.	19368	19623	19794	20206	20405	
Väestönkasvu -henkeä -%	131 0,7	255 1,3	171 0,87	403 2,0	198 1,0	1158 1,2 Ka
Asuntoja Pirkkalassa 1)	1)	1)	9364	1)	1)	
Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja 2)	1138	1138	1138 (12,1 %)	1096	1)	
Valmistuneet uudet asunnot	182	163	244	263	223	1075
- joista kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja	0	0	36	119	1)	
Uusia asuntoja uutta asukasta kohti	1,39	0,64	1,42	0,65	1,1	0,86 Ka

1) Tarkkoja tietoja ei ole saatavilla

2) Valmistumisvuosi, rajoituksista vapautuminen ja poistuma vaikuttavat lukuihin

Taulukko 17. Pirkkalan kunnan asuntotuotannon tunnuslukuja

KEHITYSKOhteet ja suositukset:

Asuntotuotannon tilastointia tulee tarkentaa, jotta seuranta varten on olemassa olennaiset tunnusluvut.

9.5 Ympäristöterveys

Ympäristöterveys Pirteva tuottaa ympäristöterveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon lakisääteiset palvelut Hämeenkyrön, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kunnille sekä Nokian ja Ylöjärven kaupungeille. Pirkkalan kunta toimii isäntäkuntana. Lakisäateisenä viranomaisena toimii Pirkkalan kunnan ympäristöterveyslautakunta, jonka puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja edustavat Pirkkalan kuntaa. Kaikista muista jäsenkunnista on lautakunnassa yksi edustaja.

Pirtevan valvontaan kuuluvat:

- asumisterveys ja sisäilma
- elintarvikevalvonta
- talousveden valvonta
- terveydensuojelu
- tupakkalain valvonta ja nikotiinivalmisteet
- uimavesien valvonta
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta
- eläintautivalvonta

Pirtevan toiminnan painopisteet vuonna 2022

Valvontasuunnitelman mukaiset painopisteet sekä arvio niiden toteuttamisesta vuonna 2022 ympäristöterveydessä on esitetty alla olevassa taulukossa.

Valvontasuunnitelman painopisteet 2022	Painopisteen kuvaus vuonna 2022
Elintarviketurvallisuus	<ul style="list-style-type: none">- Valvonnan kattavuus: kaikkien valvontakohteiden saattamisen valvonnan piiriin sekä kaikkien suunnitelman mukaisten valvontakohteiden tarkastamisen;- Havaittuihin epäkohtiin puuttuminen ja valvontatoimenpiteiden loppuun saattaminen. Valvonnan vaikuttavuuden ja tasapuolisuuden turvaamiseksi on tärkeää, että havaittuihin epäkohtiin puututaan oikein ja varmistetaan, että epäkohdat tulevat korjatuiksi.- Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä luonnonmukaisessa tuotannossa: painotettu valvonta- Sähköisen asioinnin kehittäminen: ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista tietojärjestelmä Vatia kehitetään jatkuvasti. Sähköistä lomakekantaa kehitetään ja ylläpidetään- Elintarvikkeiden jäljitettävyyden valvonnan painottaminen Oiva-tarkastuksilla
Eläinlääkintähuolto	<ul style="list-style-type: none">- Tiedolla johtaminen ja digitalisaatio: ohjelmien käyttöönotto Ruokaviraston ja aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaan (ELTE1-osio ja lääketiedon keruu)- Valmius ja kriisinhallinta: yksikön valmiuden kehittäminen, pandemiatilanteen onnistumisen arviointia- Uuden lainsäädännön toimeenpano: EU:n eläinterveys säännöstö ja EU:n lääkeasetus, eläinten hyvinvointilaki (voimaan 2023)
Terveydensuojeluvalvonta	<ul style="list-style-type: none">- Tuetaan toiminnanharjoittajia riskien tunnistamisessa. Pirteva tukee erityisesti talousvettä toimittavia laitoksia veden laatuun vaikuttavien riskien arvioinnissa ja hallinnassa. Päivitetään päivitysvuorossa olevat vesilaitosten valvontatutkimusohjelmat hyödyntäen jo tehtyjä riskinarviointeja- Tuetaan toiminnanharjoittajia omavalvonnassa ja painotetaan omavalvonnan toimitusta säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa- Elinympäristöterveyden edistäminen saatetaan osaksi kuntien strategiatyötä. Terveyshaittojen tunnistamisen ja ennaltaehkäisy tehdään viranomaisten yhteistyönä- Muiden oleskelutilojen (koulut, päiväkodit, tehostettu palveluasuminen, majoitus-huoneistot, liikuntatilat, lasten- ja nuorten kerhotilat ym.) suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä pyydetään selvitys sisäilman radonpitoisuudesta
Tupakkalaki	<ul style="list-style-type: none">- Tupakkatuotteiden myynnin ja ravitsemisliikkeiden tupakointitilojen omavalvonnan tukeminen. Toimijan omavalvonnalla ja sen toimivuudella on merkittävää vaikutus valvontakohteiden riskinarvioinnissa. Painopisteen tavoitteena on tukea toimijaa

	<p>parantamaan omavalvonnan laatua sekä lisästä valvonnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jatketaan ja parannetaan yhteistyötä tupakkalakia valvovien viranhaltijoiden ja ehkäisevää päihdetyötä tekevien tahojen välillä - Tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta. Toteutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä keskittymällä valvonnassa niihin osa-alueisiin, joissa kunnilla ja Valviralla on päällekkäistä valvontatoimivaltaa
--	--

Toiminnan toteutuminen vuonna 2022

Tarkastuskäynnillä todettiin, että lakisääteiset tehtävät on pystytty hoitamaan, mutta eläinsuojeluilmoituksiin ei ole aina pystytty reagoimaan ja tarkastuksissa on viivettä. Tämä johtuu siitä, että valvontaeläinlääkäreitä on erittäin hankala rekrytoida. Ammattitaitoisista eläinlääkäreistä on valtakunnallisesti pulaa ja yksityisen sektorin kanssa ei voi palkkauksen osalta kilpailla.

Valvontaeläinlääkäri virkoja on 2 ja vuonna 2022 vain toinen oli täytetty 60 % työajalla eli ympäristöterveyspäällikkö on tehnyt valvontaa oman työn ohella, kun muita ei ole ollut saatavilla ja tällä on saatu yksi osa-aikainen pidettyä. Toisen viran täyttö on kesken, mutta hakijoita on ollut. Rekrytoinnin suhteen on tehty työtä ja vaikeuksista huolimatta Pirkkalassa on hyvä maine ja mahdollisuus tehdä parina työtä.

KEHITYSKOHEET JA SUOSITUKSET:

Valvontaeläinlääkäreiden rekrytointi on haastavaa ja henkilöstövajaus vaikuttaa toimintaan. Suosittelemme kiinnittämään huomiota työhyvinvointiin ja olemassa olevan henkilöstön jaksamiseen.

MYÖNTEISET TOTEUTUMISET JA ONNISTUMISET:

Pirtevan saama asiakaspalaute on ollut hyvää kuten myös heidän tavoitettavuutensa. Vaikeasta henkilöstötilanteesta huolimatta lakisääteiset tehtävät on onnistuttu hoitamaan työjärjestelyin.

Maksutuotot

Ympäristöterveysvalvonnan maksuosuus määräytyy kunnan asukasluvun mukaan. Eläinlääkinnässä maksuosuudet määräytyvät palvelun käytön perusteella. Maksuosuuksien jakauma vuonna 2022 taulukossa 18.

	Valvonta	Eläinlääkintä
Hämeenkyrö	8 %	36,06 %
Lempäälä	18 %	15,36 %
Nokia	28 %	9,34 %
Pirkkala	16 %	8,13 %
Vesilahti	4 %	12,70 %
Ylöjärvi	26 %	18,40 %

Taulukko 18. Kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaiset maksuosuudet prosentteina vuonna 2022

10 Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajien esitykseen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Pirkkalan tarkastuslautakunta 1.8.2021-31.5.2023. Kuvassa edessä vasemmalta Matti Pirhonen ja Pia Schildt, toisessa rivissä vasemmalta pj. Mikko Kuoppa ja Joni Schultz, kolmannessa rivissä vasemmalta vpj. Riitta Kuismanen ja Satu Mäkelä, ylhäällä vasemmalla siht. Emmi Koskimies ja Ahto Aunela.

11 Allergioiden tukset

Pirkkalassa 9. toukokuuta 2023

PIRKKALAN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Mikko Kuoppa
puheenjohtaja

Riitta Kuismanen
varapuheenjohtaja

Ahto Aunela
jäsen

Satu Mäkelä
jäsen

Matti Pirhonen
jäsen

Pia Schildt
jäsen

Joni Schultz
jäsen

Lähdel uettelo

Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus, Työllisyyskatsaus Pirkanmaa joulukuu 2022: [Työllisyyskatsaus Joulukuu 2022 \(ely-keskus.fi\)](#)

Kangasalan kaupungin tilinpäätös 2022

Lempäälän kunnan tilinpäätös 2022

MAL-sopimuksen seurantaraportit 2016–2019 ja 2020

Nokian kaupungin tilinpäätös 2022

Pirkkalan kunnan henkilöstökertomus 2022

Pirkkalan kunnan tilinpäätös 2022

Pirkkalan tarkastuslautakunnan tarkastusparien tarkastusmuistiot vuodelta 2022 ja keväältä 2023

Sosiaalisiamiehen kertomus 2022, Pirkanmaa

Suomen yleisten kirjastojen tilastot: [Suomen yleisten kirjastojen tilastot \(kirjastot.fi\)](#)

Ylöjärven kaupungin tilinpäätös 2022

Liitteet

LIITE 1

Taulukossa on esitetty kunnanhallituksen ja lautakuntien (hyvinvointilautakunta, yhdyskuntalautakunta ja ympäristöterveyslautakunta) vuosittaiset toimintamenot vuosilta 2017–2022. Käyttötalouden menoissa ovat mukana sisäiset ja ulkoiset toimintamenot. Menot yhteensä € / vuosi -sarakeessa ovat mukana käyttömenot (sis. + ulk.) ja poistot.

Taulukossa ei esitetä tarkastuslautakunnan (toimintamenot 2022 -60 609) ja keskusvaalilautakunnan (toimintamenot 2022 -81 285) osuuksia, koska niiden osuus koko kunnan käyttötalouden kokonaismenoista ovat pienet. Poistoja ei ko. lautakunnilla ole lainkaan.

2017	Käyttömenot €/vuosi	Lautakuntien osuus kunnan käyttömenoista %	Poistot €/vuosi	Menot yhteensä €/vuosi	Kustannukset €/asukas (19 237)	Osuus asukaskohtaisesta verotulosta % (4 096 €)
Kunnanhallitus	8 108 213	6,00 %	18 784	8 126 997	422,47	6,00 %
Hyvinvointilautakunta	104 539 132	77,90 %	320 236	1 048 859 368	5 450,92	77,90 %
Yhdyskuntalautakunta	19 793 630	14,70 %	7 575 386	27 369 016	1 422,73	14,70 %
Ympäristöterveyslautakunta	1 758 992	1,30 %	29 130	1 788 122	92,95	1,30 %
Yhteensä	134 199 967	100 %	7 943 536	142 143 503	7 389,07	100 %

2018	Käyttömenot €/vuosi	Lautakuntien osuus kunnan käyttömenoista %	Poistot €/vuosi	Menot yhteensä €/vuosi	Kustannukset €/asukas (19 368)	Osuus asukaskohtaisesta verotulosta % (4 445 €)
Kunnanhallitus	8 876 041	6,30 %	36 150	8 912 191	460,15	6,30 %
Hyvinvointilautakunta	110 688 967	78,20 %	304 186	110 993 153	5730,75	78,20 %
Yhdyskuntalautakunta	20 377 824	14,40 %	7 794 915	28 172 739	1 454,60	14,40 %
Ympäristöterveyslautakunta	1 651 123	1,20 %	28 921	1 680 044	86,74	1,20 %
Yhteensä	141 593 955	100 %	8 164 172	149 758 127	7 732,24	100 %

2019	Käyttömenot €/vuosi	Lautakuntien osuus kunnan käyttömenoista %	Poistot €/vuosi	Menot yhteensä €/vuosi	Kustannukset €/asukas (19 623)	Osuus asukaskohtaisesta verotulosta % (4 600 €)
Kunnanhallitus	8 032 618	5,40 %	36 150	8 068 768	411,19	5,40 %
Hyvinvointilautakunta	117 713 370	78,50 %	364 926	118 078 296	6017,34	78,50 %
Yhdyskuntalautakunta	22 349 596	14,90 %	7 535 759	29 885 355	1522,98	14,90 %
Ympäristöterveyslautakunta	1 771 251	1,20 %	3 880	1 775 131	90,46	1,20 %
Yhteensä	149 866 835	100 %	7 940 715	157 807 550	8 041,97	100 %

2020	Käyttömenot €/vuosi	Lautakuntien osuus kunnan käyttömenoista %	Poistot €/vuosi	Menot yhteensä €/vuosi	Kustannukset €/asukas (19 803)	Osuus asukaskohtaisesta verotulosta % (4865 €)
Kunnanhallitus	8 544 767	5,50 %	24 095	8 568 862	432,71	5,50 %
Hyvinvointilautakunta	121 795 636	78,90 %	768 114	122 563 750	6 189,15	78,90 %
Yhdyskuntalautakunta	22 243 714	14,40 %	10 183 695	32 427 409	1637,50	14,40 %
Ympäristöterveyslautakunta	1 727 433	1,10 %	0	1 727 433	87,23	1,10 %
Yhteensä	154 311 550	100 %	10 975 904	165 287 454	8 346,59	100 %

2021	Käyttömenot €/vuosi	Lautakuntien osuus kunnan käyttömenoista %	Poistot €/vuosi	Menot yhteensä €/vuosi	Kustannukset €/asukas (20 207)	Osuus asukaskohtaisesta verotulosta % (4 978 €)
Kunnanhallitus	8 803 371	5,40 %	6 720	8 810 091	435,99	5,41 %
Hyvinvointilautakunta	128 571 568	79,10 %	746 487	129 318 055	6 399,67	79,07 %
Yhdyskuntalautakunta	23 572 408	14,50 %	13 485 437	37 057 845	1 833,91	14,50 %
Ympäristöterveyslautakunta	1 664 288	1,00 %	0	1 664 288	82,36	1,02 %
Yhteensä	162 611 635	100 %	14 238 644	176 850 279	8 752	100 %

2022	Käyttömenot €/vuosi	Lautakuntien osuus kunnan käyttömenoista %	Poistot €/vuosi	Menot yhteensä €/vuosi	Kustannukset €/asukas (20 404)	Osuus asukaskohtaisesta verotulosta % (5 485 €)
Kunnanhallitus	8 914 733	5,17 %	41 876	8 956 609	438,96	5,17 %
Hyvinvointilautakunta	135 905 017	78,78 %	708 511	136 613 528	6 695,43	78,78 %
Yhdyskuntalautakunta	26 017 564	15,08 %	9 191 464	35 209 028	1 725,59	15,08 %
Ympäristöterveyslautakunta	1 668 561	0,97 %	0	1 668 561	81,78	0,97 %
Yhteensä	172 505 875	100 %	9 941 851	182 447 726	8 942	100 %

*) Toimielinten osuus verotuloista on sama kuin toimielinten osuudet toimintamenoista, koska kyseinen prosentti kertoo toimielimen osuuden kunnan menoista ja yhteisistä tuloista.

LIITE 2

Liitteessä 2 on esitetty Pirkkalan verotulot ja valtionosuudet vuosien 2018–2022 aikana.

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Verotulot yht.	86 066 380	90 250 728	96 295 282	100 589 026	111 921 858
Kunnan tulovero	76 868 673	80 906 886	86 589 692	87 753 839	97 222 615
Kiinteistovero	5 383 816	5 319 350	5 213 422	5 872 900	5 996 482
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 813 891	4 024 493	4 492 167	6 962 286	8 702 760
Valtionosuudet yht.	11 374 804	12 551 072	21 282 077	17 048 896	19 545 307